

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA

0 1 6 1 1
9 1 7 7 1 3 3 0 5 0 0 0 0 3

Sretan Uskrs!

DASSAULT RAFALE - TRI U JEDNOM

ANALIZA

Vojnogeografska
i strateška
obilježja otoka
Visa (II. dio)

HRVATSKO VOJNO UČILIŠTE
PREDSJEDNIK JOSIPOVIĆ
ODRŽAO PREDAVANJE
NA HVU

VJEŽBA BOJNE ZA
SPECIJALNA DJELOVANJA

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

AMESBURY

NAJVEĆI IKADA

U Veliku Britaniju, u zračnu bazu Boscombe Down, 18. je travnja stigao zrakoplov Airbus A330. Iako izvorno putnička, velika će letjelica (raspon krila 60 metara) uskoro postati zračni tanker i služiti za prijevoz vojnika. Štoviše, bit će najveća letjelica u sastavu RAF-a ikada i nakon modifikacije će dobiti ime Voyager. Hoće li biti kvalitetna kao tanker, ponajprije u zračnoj opskrbi gorivom, vidjet će se u probama koje će se provoditi do 2012. godine. Do

2035. flota bi trebala imati na 14 Voyagera u sklopu posla koji vrijedi čak 10,5 milijardi funti. Svaki bi trebao biti sposoban nositi 291 putnika na put od gotovo 10 000 km, a opskrbljivati se gorivom iz spremnika od 100 000 litara i to brzinom od 5000 litara u minuti.

SEUL

GLUMAC U KRIZNOM PODRUČJU

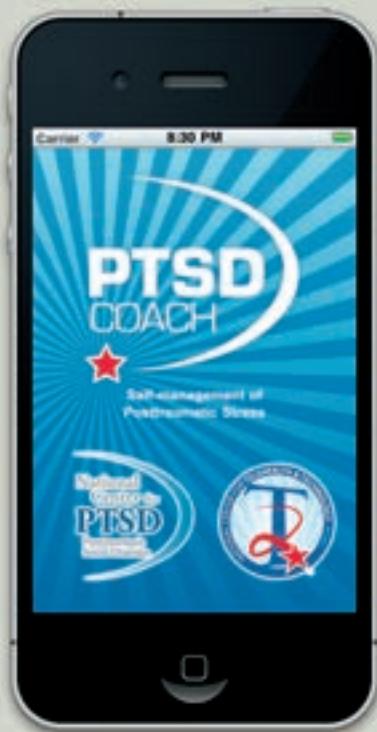
Veliku pozornost medija u Južnoj Koreji 18. je travnja izazvao vojnik Hyun Bin (29) i njegovo premještanje na otok Baengnyeong, u graničnim vodama Sjeverne i Južne Koreje. Naime, riječ je o vrlo popularnom televizijskom glumcu, koji je prije šest tjedana, kao ročnik, započeo temeljnu obuku u marincima. Na početku, vojska je planirala da Hyun Bin radi u odjelu za odnose s javnošću, no javna kritika natjerala ih je da promijene odluku. Baengnyeong se nalazi u području stalnih napetosti i sukoba dviju Koreja i služiti u tamošnjoj vojnoj bazi jedna je od najopasnijih zadaća. Inače, sposobni korejski muškarci moraju služiti dvogodišnji vojni rok, a dragovoljno se mogu prijaviti u marince, što traži prolaz strogih psihofizičkih testova.

WASHINGTON

APLIKACIJOM PROTIV PTSP-a

Svesni problema koje u vojnoj populaciji izaziva posttraumatski stresni sindrom, Amerikanci razvijaju razna tehnološka pomagala koja mogu pridonijeti saniranju njegovih posljedica. Aktualna je novotarija PTSD trener (PTSD Coach), aplikacija za pametne mobitele, koju je naručio Ured za veterane. Aplikacija je besplatna i zasad se može skinuti s iTunesa, a do kraja proljeća bit će dostupna i korisnicima operativnog sustava Android. Pomoću PTSD Coacha, korisnik može utvrditi svoje simptome, povezati se s lokalnim izvorima potpore, dobiti odgovarajuće informacije, te dobiti individualne upute kako ukloniti ili ublažiti simptome. Aplikacija je ponajprije namjenjena onima koji već dobivaju stručnu pomoć, ali i onima koji je tek namjeravaju potražiti, kao i svima koje zanima problematika povezana s PTSP-om.

MOSKVA

OTKAZ PREGOVARAČU

Ruski viceadmiral Nikolaj Borisov je 19. travnja povučen sa svih funkcija koje je obnašao u ratnoj mornarici. Odluku je donio predsjednik Dmitrij Medvedev, a TV-kanal Vesti navodi da je njezin ishodište u pregovorima koje je viceadmiral vodio s Francuzima oko nabave ratnih brodova klase Mistral. Naime, na kanalu kažu da je došlo do razmimoila-

ženja oko cijene: Rusija ne želi platiti više od 980 milijuna dolara, a Francuska traži 1,15 milijardi. Cijena bi podrazumijevala potpunu izradu dva broda u Francuskoj, te konstrukciju još dva u Rusiji, uz francusku pomoć. Izgleda da je Borisov osobno pristao na svatu koju su tražili Francuzi, a nije dobio odobrenje od vladajućih.

LORIENT

FREMM NA OTVORENU MORU

Francuska fregata Aquitaine je 18. travnja isplovila iz luke u Lorientu da bi počela s prvim testiranjima na otvorenom moru. Riječ je o prvoj od predviđenih 11 višenamjenskih fregata (FREMM) kojima će biti osnažena francuska ratna mornarica. Razvijaju se u sklopu zajedničkog programa s Talijanima, koji će preuzeti deset istih plovila. Jednu fregatu zakaparili su Marokanci, a još neke zemlje pokazale

su zanimanje. Nosivost FREMM-a je 6000 tona, duljina 142 metra, a maksimalna brzina 27 čvorova.

8

Predstavljena nova vojna čizma hrvatskih proizvođača

Ovim projektom zaokružuje se plan o hrvatskom vojniku koji će biti opremljen hrvatskim proizvodima od glave do pete, odjeven u hrvatsku odor s hrvatskom kacigom na glavi, naoružan domaćim pištoljem i domaćom jurišnom puškom te obuven u hrvatsku čizmu, istaknuo je tijekom predstavljanja nove vojne čizme ministar Božinović

Pripadnici BSD-a u vježbi su izveli samo manji dio zahtjevnih zadaća za koje su, pokazalo je to i ocjenjivanje, dobro obučeni i opremljeni. Vježba i ocjenjivanje provodilo se u dva dijela. U skladu s pravilima CREVAL-a ocjenjivanje traje najviše 72 sata...

SABLJA 11

4

7

Predsjednik Josipović održao predavanje na HVU

U sklopu predavanja predsjednik Josipović osvrnuo se na aktualnu političku i gospodarsku situaciju u Republici Hrvatskoj, na reforme koje se provode te dovršetak pregovora za pristupanje u EU. Pritom je istaknuo da su reforme koje su nam potrebne za EU mnogo uže od onih koje su nam u cijelini potrebne kao društvu koje se želi harmonično razvijati i osigurati svim svojim građanima pristojnu egzistenciju

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

MORH I OSRH

- 10 NOVOSTI IZ NATO-a**
Rasmussen o Libiji nakon sastanka u Berlinu
- 12 NOVOSTI IZ OSRH-a**
Radionica za pripadnike HRM-a i Obalne straže
- 13 NOVOSTI IZ OSRH-a**
General Barić posjetio OS Republike Makedonije
- 14 NOVOSTI IZ OSRH-a**
Brifing Vojnodiplomatskog zbora u Kninu
- 17 POZIV ZA SUDJELOVANJE NA IZLOŽBI**
"Dva desetljeća OSRH, 1991.-2011."

VOJNA TEHNIKA

- 18 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 ANALIZA**
Vojnogeografska i strateška obilježja otoka Visa (II.dio)
- 28 VOJNA TEHNIKA**
Dassault Rafale - tri u jednom

MAGAZIN

- 30 MIROVNE MISIJE UN-a**
UNTSO - Palestina 1948. - (II. dio)
- 32 DOMOVINSKI RAT**
"Informacija o angažovanju jedinice JNA u Dalju 01. 08. 1991. godine" (okupacija Dalja, Aljmaša i Erduta) - (I. dio)
- 33 POZDRAV DOMOVINI**
Pleter
- 35 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
SA-9 GASKIN

VJEŽBA BOJNE ZA SPECIJALNA DJELOVANJA

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

Pripadnici BSD-a u vježbi su izveli samo manji dio zahtjevnih zadaća za koje su, pokazalo je to i ocjenjivanje, dobro obučeni i opremljeni. Vježba i ocjenjivanje provodilo se u dva dijela. U skladu s pravilima CREVAL-a ocjenjivanje traje najviše 72 sata. Prvi dio provodio se u vojarni gdje se provjeravala dokumentacija i planovi za vježbu, dokumentacija veze te stanje opreme koja se rabi. U drugom je dijelu u vježbi na zemljištu postrojba demonstrirala svoje taktičke sposobnosti na temelju matrice svojih sposobnosti

Bojna za specijalna djelovanja provela je na području vojarne "Drgomali" u Delnicama vježbu Sablja 11, u sklopu koje je prvi put provedena certifikacija Voda za specijalna djelovanja iz BSD-a koji je deklariran za NATO-ove Ciljeve snaga. Certifikacija u NATO-ovu integracijskom procesu znači nacionalno ocjenjivanje uz nadzor NATO-ova tima iz nadređenog NATO-ova zapovjedništva (za kopnenu vojsku - NATO Force Command Madrid). Cilj certifikacije je službena potvrda nove NATO-ove članice da njezine deklarirane postrojbe dostižu relevantne standarde interoperabilnosti, a provodi se metodom "CREVAL light" ocjenjivanja (Combat Readiness Evaluation - označava NATO-ovo ocjenjivanje borbenе spremnosti kopnenih snaga, a oznaka "light" znači da se ne primjenjuje prema svim visokim kriterijima na deklarirane postrojbe koje su u NATO-ovu integracijskom procesu).

Inače u NATO-u, CREVAL-om se ocjenjuje borbena spremnost kopnenih snaga. Naime, sve postrojbe deklarirane za NATO-ove Ciljeve snaga prolaze NATO-ov integracijski proces koji može trajati i do deset godina. Tijekom tog razdoblja provodi se certifikacija kao prvi korak, nakon koje slijedi afirmacija, odnosno ocjenjivanje koje provodi NATO-ov ocjenjivački tim. Afirmacija određene deklarirane

postrojbe završni je korak u NATO-ovom integracijskom procesu i osnovni je preduvjet za primjenu određenog Cilja snaga. Certifikaciju Voda za specijalna djelovanja provodio je šesteričlani ocjenjivački tim iz Hrvatske kopnene vojske čiji je čelnik bio bojnik Marko Krstanović. Nadzor ocjenjivanja iz NATO-ova zapovjedništva snaga u Madridu proveli su bojnici Jose Manuel Gonzales Rodriguez i Stergios Anastasiadis.

Nadzor vježbe i ocjenjivanja s razine GSOSRH-a proveo je pukovnik Dean Kranjčec, časnik za borbenu spremnost HKoV-a u Upravi za obrambene poslove i obuku GSOSRH-a, ujedno i nacionalni koordinator za CREVAL ocjenjivanje.

Pripadnici BSD-a u vježbi su izveli samo manji dio itekako zahtjevnih zadaća za koje su, pokazalo je to i ocjenjivanje, dobro obučeni i opremljeni. Kod ocjenjivanja osim CREVALA-a rabljene su i liste za ocjenjivanje iz SOFEVAL-a jer je meto-

SABLJA 11

dologija vrlo slična. Naime, SOFEVAL je NATO-ov priručnik za ocjenjivanje specijalnih snaga koji je u završnoj doradi, te bi trebao uskoro biti potpisana.

Vježba a samim time i ocjenjivanje provodilo se u dva dijela. U skladu s pravilima CREVAL-a ocjenjivanje traje najviše 72 sata. Prvi dio provodio se u vojarni gdje se provjeravala dokumentacija i planovi za vježbu, dokumentacija veze, te stanje opreme koja se rabi. U drugom je dijelu u vježbi na zemljишtu postrojba demonstrirala svoje taktičke sposobnosti na temelju matrice svojih sposobnosti. Neke od

sposobnosti su specijalno izviđanje, upad u objekt, neutraliziranje terorističke skupine, prikupljanje podataka, pozivanje NBKO snaga, osiguranje terena, pretraga terena, vozila i objekta s vojnim psima za detekciju eksploziva, poziv helikoptera za medicinsku evakuaciju zrakom - MEDEVAC.

Ocenjivanje je vrlo strogo i zahtijeva visoku razinu personalne i materijalne popunjenoosti, visoku razinu spremnosti, sređenost kompletne dokumentacije itd., napomenuo je pukovnik Dean Kranjčec, nacionalni koordinator za CREVAL. Svi koji su sudjelovali u ocjenjivanju zado-

voljni su Vodom za specijalna djelovanja, a suradnja s kolegama iz NATO-ova zapovjedništva iz Madrida ocijenjena je odličnom i obostrano korisnom. "Vrlo smo zadovoljni onim što smo vidjeli u vojarni i na terenu", kazao je bojnik Rodriguez iz Oružanih snaga Španjolske. On i njegov kolega iz OS Grčke BSD su ocijenili kao profesionalnu postrojbu spremnu za operacije. Vježba je, istaknuli su, bila odlična i provodila se u skladu s propisanim postupcima. U drugoj polovici godine vod treba proći afirmaciju ali i certifikaciju za NRF. ■

CREVAL ocjenjivanje

Ocenjivački tim HKoV-a s ocjenjivačima iz NATO-ova zapovjedništva iz Madrija i pukovnikom Deanom Kranjčecom (treći slijeva), nacionalnim koordinatorom za CREVAL

Pukovnik Dean Kranjčec, nacionalni koordinator za CREVAL nakon tri godine rada u NATO-ovu zapovjedništvu u Lisabonu, je nakon povratka u OSRH postavljen na mjesto časnika za borbenu spremnost u Odjelu za borbenu spremnost u UzO-PiO GSOSRH, u sklopu kojeg je postao i nacionalni koordinator za CREVAL (Combat Readiness Evaluation). Zadovoljan je, a što je najvažnije i na ovome upravo provedenom ocjenjivanju vide se rezultati posla koji sustavno provode CREVAL ocjenjivači borbenu spremnosti. Velikim dijelom je zasluzan i što se CREVAL tečajevi od prije dvije godine održavaju u Hrvatskoj, a od ove su uvršteni i u službeni kalendar NATO-ove škole.

Naime, pojašnjava pukovnik Kranjčec, koji je bio i direktor prvog NATO CREVAL tečaja koji je održan na HVU u lipnju 2009., Hrvatsko vojno učilište potpisalo je sporazum s NATO-ovom školom Oberammergau o akademskoj suradnji u svibnju

2009. Prvi i za sada jedini konkretni projekt suradnje između dviju školskih institucija je upravo provođenje CREVAL tečajeva na HVU. Tečaj se provodi u skladu s propisanim NATO standardima i identičan je s onim koji se održava u NATO-ovoj školi Oberammergau. Provode ga NATO-ovi stručnjaci ocjenjivanja borbene spremnosti koje okuplja SHAPE i na zahtjev NATO-ove škole šalje na provedbu tečaja (u Oberammergau i na HVU). Tečaj traje tjedan dana. Odaziv časnika iz drugih zemalja članica NATO-a, NATO-ovih zapovjedništava kao i iz određenih partnerskih zemalja na CREVAL tečajevima na HVU je iznimno velik. Može primiti do 50 polaznika od čega OSRH na temelju Tehničkog ugovora ima osam besplatnih mjesta (ostali polaznici plaćaju punu cijenu tečaja od 390 eura kao i u NATO-ovoj školi). To nam je veliki zamah u povećanju broja ocjenjivača, kojih u OSRH ima znatan broj no želimo

da ih bude i više. Naime, njihova zadaća je, osim ocjenjivanja, i primjena novog sustava spremnosti u OSRH. Naime, na temelju novog Koncepta sustava spremnosti OSRH-a iz lipnja 2009., ocjenjivanje cjelokupnih kopnenih snaga OSRH-a (ne samo onih deklariranih za NATO i MVO) provodit će se upravo na temelju CREVAL-a. Taj sustav je u fazi primjene u sve dijelove OSRH-a i tu je uloga ocjenjivača iznimna.

Nakon NATO CREVAL tečajeva provedenih na HVU 2009. i 2010. godine, NATO-ova škola Oberammergau i SHAPE dali su iznimno visoke ocjene za profesionalno provedenu organizaciju i provedbu CREVAL tečajeva. To je i jedan od glavnih razloga da se od prošle godine CREVAL tečaj na HVU nalazi i u službenom kalendaru NATO-ove škole.

Ove godine treći po redu NATO CREVAL tečaj na HVU provest će se od 27. lipnja do 1. srpnja.

Brigadir Nikola Županić, zapovjednik Bojne za specijalna djelovanja

Zadovoljan sam vježbom. Vod koji se ocjenjivao nominiran je za Ciljeve snaga, ali i za NRF snage odnosno Snage brzog odgovora. Tijekom godine vod će proći nacionalnu certifikaciju za NRF. Ovo nam je bila dobra priprema i za tu aktivnost.

Kako ste suradivali s ocjenjivačkim timom?

S ocjenjivačkim timom iz HKoV-a kao i pukovnikom Kranjčecom iz GSOSRH-a suradnja je bila korektna i profesionalna. Odlično smo suradivali i s ocjenjivačima iz NATO-ova zapovjedništva iz Madrija koji su bili iznenadeni radom i opremljenošću naše postrojbe. Dobili smo dosta visoke ocjene, ali i vidjeli na što još moramo tijekom obuke dodatno staviti naglasak.

Je li ovo jedina sastavnica BSD-a deklarirana za Ciljeve snaga?

Da. Kao što znate, mi nismo velika postrojba. Uz ovaj Vod pripremamo i OMLT koji će u sljedećoj rotaciji ići u misiju ISAF, tako da ćemo imati 70-ak ljudi spremno za međunarodne operacije.

Uz obučenost ocjenjuje se i opremljenost postrojbe...

BSD je zasigurno ako ne najbolja, a onda jedna od najbolje opremljenih postrojbi OSRH-a. Ono što je bitno jest da je većina opreme kojom je postrojba opremljena od hrvatskih proizvođača.

Buduće aktivnosti BSD-a...

Aktivnosti ima dosta. U svibnju ćemo provesti tečaj specijalnog planiranja za specijalne operacije na kojem će uz pripadnike OSRH-a biti i pripadnici MUP-a. U suradnji s M2 i GSOSRH-om organiziramo i tečaj terorizam-protuterorizam za najvišu razinu dužnosnika MO-a i OS-a i drugih ministarstva. Naši padobranci odlaze u Poljsku na zajedničku obuku s pripadnicima OS Poljske, a kod nas ćemo zajedno s njima provoditi alpinističku obuku. Uglavnom, obučni ciklus traje cijelu godinu a dosta aktivnosti koje provodimo su intergranske. Izvrsno surađujemo s HRZ-om, HRM-om i HKoV-om. Jedni bez drugih ne možemo, a na kraju vide se rezultati. Uz to pripremamo se i za vježbu koju ćemo izvesti u sklopu programa obilježavanja 20. godišnjice OSRH-a.

HRVATSKO VOJNO UČILIŠTE

Toma VLAŠIĆ, snimio Željko STIPANOVIĆ

U sklopu predavanja predsjednik Josipović osvrnuo se na aktualnu političku i gospodarsku situaciju u Republici Hrvatskoj, na reforme koje se provode te dovršetak pregovora za pristupanje u EU. Pritom je istaknuo da su reforme koje su nam potrebne za EU mnogo uže od onih koje su nam u cijelini potrebne kao društvu koje se želi harmonično razvijati i osigurati svim svojim građanima pristojnu egzistenciju

PREDSEDNIK JOSIPOVIĆ održao predavanje na HVU

Predsjednik Josipović održao je predavanje na temu "Aktualno stanje i perspektiva razvoja Republike Hrvatske"

Predsjednik Republike i vrhovni zapovjednik OSRH-a Ivo Josipović održao je 14. travnja na Hrvatskom vojnem učilištu (HVU) "Petar Zrinski" predavanje polaznicima najviših razina izobrazbe na temu "Aktualno stanje i perspektiva razvoja Republike Hrvatske". Predsjednika Josipovića na HVU dočekali su načelnik Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić, državni tajnik MORH-a Pjer Šimunović i ravnatelj HVU-a general-bojnik Mirko Šundov. Predavanju su nazočili polaznici Ratne škole, Zapovjedno-stožerne škole te djelatnici i nastavnici HVU-a.

U sklopu predavanja Predsjednik se osvrnuo na aktualnu političku i gospodarsku situaciju u Republici Hrvatskoj, na reforme koje se provode te dovršetka pregovora za pristupanje u EU. Pritom je istaknuo da su reforme koje su nam potrebne za EU mnogo uže od onih koje su nam u cijelini potrebne kao društvu koje se želi harmonično razvijati i osigurati svim svojim građanima pristojnu egzistenciju. Iznoseći podatke o gospodarskom razvoju RH, predsjednik Josipović je spomenuo pojedine probleme koji nas trenutačno opterećuju kao što je nezaposlenost.

Istaknuo je povijesne okolnosti osamostaljenja i stvaranja države obilježene agresijom i razaranjem, ali i jedinstvom hrvatskih građana u obrani domovine što je pozitivan i stabilizirajući psihološki čimbenik.

Govoreći o važnosti međunarodnih integracija Predsjednik je izložio kratku kronologiju odnosa koja počinje pristupanjem u članstvo UN-a, a uskoro se očekuje i završetak pristupnih pregovora o pristupanju EU. Istaknuo je da je u kontekstu pristupanja Hrvatske međunarodnim integracijama članstvo u NATO-u veliko i važno dostignuće te dodoj i da vojska može biti jedan od zamašnjaka gospodarskog razvoja. U zaključku je sažeo da se Hrvatska nalazi u osjetljivom trenutku dovršenja pregovora s EU te istaknuo svoj optimizam u pogledu završetka pregovora i prevladavanja gospodarske krize.

Nakon predavanja, predsjednik Josipović odgovarao je na pitanja polaznika koja su se odnosila na aktualna društvena i politička zbivanja, borbu protiv korupcije i regionalnu suradnju.

Predsjednik Josipović obišao je izložbu "10 godina Zrinske garde Čakovac" i izložbu fotografija o sudjelovanju OSRH-a u mirovnim misijama/operacijama, te razgledao publikacije vojnostručne literature i časopisa HVU-a. ■

Ovim projektom zaokružuje se plan o hrvatskom vojniku koji će biti opremljen hrvatskim proizvodima od glave do pete, odjeven u hrvatsku odoru s hrvatskom kacigom na glavi, naoružan domaćim pištoljem i domaćom jurišnom puškom te obuven u hrvatsku čizmu, istaknuo je tijekom predstavljanja nove vojne čizme ministar Božinović

Predstavljena nova vojna čizma hrvatskih proizvođača

Snimio Josip KOPI

Ministar obrane Davor Božinović i predstavnici "Zajednice ponuditelja" tvrtki: INKOP Obuća d.o.o. Poznanovec, BOROVO Kožna obuća d.o.o. Vukovar, JELEN PROFESIONAL d.o.o. Čakovec i OBUĆA VIKO d.o.o. Varaždin održali su 20. travnja u MORH-u konferenciju za medije na kojoj su predstavili novu vojnu čizmu hrvatskih proizvođača.

"Ovim projektom zaokružuje se plan o hrvatskom vojniku koji će biti opremljen hrvatskim proizvodima od glave do pete, odjeven u hrvatsku odoru s hrvatskom kacigom na glavi, naoružan domaćim pištoljem i domaćom jurišnom puškom te obuven u hrvatsku čizmu", istaknuo je tijekom predstavljanja nove vojne čizme ministar Božinović. Naglasio je da je Ministarstvo obrane iznimno zadovoljno činjenicom da je u razvoju ovog proizvoda uključena "Zajednica ponuditelja" jer su na natječaju mogle sudjelovati i tuzemne i inozemne tvrtke na kojemu je pobijedila hrvatska kvaliteta. "Istaknuo je tako-

der, da u opremanju hrvatskog vojnika Ministarstvo obrane nije, niti će biti spremno na kompromise kada je u pitanju kvaliteta. "Prema svim ispitivanjima koja su provedena u posljednje dvije godine, hrvatska čizma pokazala se izvrsnim proizvodom. Cjelokupni projekt je poticaj MORH-a domaćim gospodarskim subjektima, a ovo je samo jedan dokaz kvaliteti hrvatske vojne industrije kojoj će upravo ovako opremljen hrvatski vojnik biti najvažnija referenca za izlazak na treća tržišta", rekao je ministar obrane Davor Božinović. Naglasio je i da će Ministarstvo obrane za nabavu obuće ovim Ugovorom iz proračuna u ovoj godini izdvojiti oko 19 milijuna kuna s PDV-om. Cijena čizme iznosi 580 kuna bez PDV-a po

paru što je u odnosu na uvozne čizme istih karakteristika znatno jeftinije.

Zadovoljstvo novom vojnom čizmom izrazio je i načelnik Glavnog stožera OS-a general-pukovnik Drago Lovrić istaknuvši da je hrvatska vojna čizma razvijena u sklopu projekta opremanja hrvatskog vojnika za XXI. stoljeće. "Naši su vojnici testirali novu vojnu čizmu pustinjske boje u međunarodnim mirovnim misijama i operacijama u Afganistanu i Siriji, a rezultati su pokazali da je čizma izvrsna", rekao je general Lovrić dodavši da su se MORH i Oružane snage dugoročno odredili za novu vojnu čizmu te da će za opremanje pripadnika OSRH-a svake godine trebati oko 6500 do 7000 komada.

Uime "Zajednice ponuditelja" obratio se predstavnik tvrtke INKOP Obuća d.o.o. Poznanovec Ivan Rogan zahvalivši MORH-u na pruženom povjerenju za izradu nove vojne čizme pri čemu je istaknuo da je MORH na ovom projektu iznimno

visoko postavio ljestvicu, no "Zajednica proizvođača" uspjela je kvalitetno odgovoriti na zadane kriterije. "Ovim četverogodišnjim projektom izrade novih čizama osigurat će se stabilnost i poslovnost tvrtki "Zajednice ponuditelja" te posao za oko 1000 ljudi. Osim što smo uspjeli dobiti kvalitetan i prepoznatljiv hrvatski proizvod, ovim smo projektom uspjeli uštedjeti finansijska sredstava iz proračuna jer će izrada nove čizme imati cijenu oko 40 posto manju od konkurenčije koja radi iste ili slične proizvode", zaključio je Rogan.

Nove vojne čizme hrvatskih proizvođača "Zajednice ponuditelja" za potrebe opremanja pripadnika OSRH-a drugaćijih su tehničkih obilježja od starih čizama. Izrađen je potpuno novi kalup zimskih i ljetnih čizama crne boje i čizama boje pustinje kao inačice za potrebe mirovnih misija. U izradi čizama primjenjeni su inovativni materijali u proizvodnji obuće specijalne namjene poput membrana s parapropusnim i vodonepropusnim svojstvima. Iste je po svim tehničkim karakteristikama prihvatio i Vojno-tehnički savjet MORH-a potkraj 2010. godine, a na temelju dvogodišnjeg razvoja s Tehničko-tehnološkim fakultetom u Zagrebu. Tijekom testiranja u postrojbama Oružanih snaga RH i mirovnim misijama u inozemstvu u svim uvjetima i na različitim terenima u protekle dvije godine čizme su ocijenjene iznimno dobrima.

Ugovor o nabavi obuće za potrebe pripadnika OSRH-a – vojničkih čizama i cipela, radno-zaštitne i sportske obuće između MORH-a i "Zajednice ponuditelja" ukupno je vrijedan 19,2 milijuna kuna. Od toga na vojne čizme otpada cca 17 milijuna kuna s PDV-om, dok se preostali iznos odnosi na vojničke službene cipele, sportsku obuću, zaštitnu i radnu obuću.

Dostava čizama obavlјat će se sukcesivno, a krajnji je rok ovogodišnje dostave sredina godine. Riječ je o količini od gotovo 24 000 čizama, od čega cca 15 000 ljetnih i 9000 zimskih, a očekuje se da će pripadnici OSRH-a svake dvije godine zaduživati po jedan par zimskih i jedan par ljetnih čizama.

OJI

Konferencija za medije o suradnji MORH-a i ZTC-a

Snimio Josip KOPI

9

U Administrativnom sjedištu Ministarstva obrane RH 19. travnja održana je konferencija za medije o suradnji MORH-a i tvrtke Zrakoplovno-tehnički centar (ZTC), kojoj su nazočili državni tajnik MORH-a Mate Raboteg, predsjednik Uprave ZTC-a Zdravko Delić i zamjenik načelnika Službe za ugovaranje i nabavu Hrvoje Salopek.

Državni tajnik Raboteg istaknuo je dobru suradnju MORH-a i tvrtke ZTC d.d. koja se temelji na sklopljenom Sporazumu o poslovnoj suradnji potписанom u svibnju 2010. Na temelju tog Sporazuma sklopljen je i godišnji Ugovor o održavanju zrakoplovne tehnike MORH-a, odnosno pružanju usluga održavanja trećeg stupnja, dok se niže razine održavanja (1. i 2. stupanj) provode u zrakoplovnim bazama OSRH, pojasnio je državni tajnik. Naglasio je također da za pojedine vrste zrakoplove MORH samostalno ugovara nabavu pričuvnih dijelova i potrošnog materijala upravo za osnovna održavanje zrakoplova (1. i 2. stupanj), a koje se provodi u zrakoplovnim bazama HRZ-a i PZO-a.

Predsjednik Uprave ZTC-a Zdravko Delić istaknuo je da tvrtka ZTC od početka obavlja sve ugovorene rade, u skladu s potpisanim Sporazumom i Ugovorom, pa će, kad se za to postignu uvjeti, ZTC preuzeti i ostale poslove koji dosadašnjim ugovorom nisu obuhvaćeni, odnosno održavanje i zrakoplova Canadair, a za koje trenutačno MORH ima važeće ugovore s tvrtkom Bombardier.

Raboteg i Delić opovrgnuli su medijski napis o mogućem neupoštivanju potписанog Sporazuma o poslovnoj suradnji između MORH-a i ZTC-a te potpuno odbacili teze objavljene u jednim dnevnim novinama, da MORH daje prednost inozemnim tvrtkama za održavanje zrakoplovne tehnike. To su potkrijepili, između ostalog i ugovorenim satima za preventivno i korektivno održavanje zrakoplova u 2011. godini, pri čemu je za zrakoplove Pilatus ugovoreno 2715 sati, za zrakoplove Air Tractor 11 481 sat te za zrakoplove Canadair 20 016 sati. Sve te poslove za potrebe OSRH upravo će i odradivati ZTC.

OJI

Snimio Josip KOPI

Lana KUNIĆ, foto NATO

Rasmussen o Libiji nakon sastanka u Berlinu

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen u Berlinu je nakon sastanka održanog na temu krize u Libiji, održao konferenciju za medije, na kojoj je istaknuo važne točke zaključaka koje se tiču te zemlje, a to su prestanak napada i prijetnji napadima na civile i civilna naselja kao i omogućavanje sigurnog i neometanog pristupa humanitarne pomoći. Podsjetio je i da su 34 zemlje uključene u tu akciju, što pokazuje jaku zajedničku predanost da se ispunij mandat UN-a i zaštite građani Libije. "Svi se slažemo da imamo odgovornost zaštititi libijske civile protiv brutalnog diktatora, a za što smo dobili mandat UN-a. Nećemo mirno stajati i gledati kako režim napada svoje ljude tenkovima, raketama i snajperima", poručio je Rasmussen dodajući da je Vijeće sigurnosti UN-a pozvalo svjetsku zajednicu da učini sve što je potrebno da bi se civili u Libiji zaštitili. "Naša je misija zaštititi i mi ćemo učiniti sve što je potrebno da tu misiju ispunimo", naglasio je glavni tajnik. U sklopu operacije zrakoplovi NATO-a obavili su više od 2000 misija, a uništen je i dio tenkova, oklopnih vozila, kao i skladišta streljiva. Rasmussen je upozorio i da je nužno, da bi se izbjegle civilne žrtve, rabiti što sofisticiraniju opremu. Na pitanje novinara hoće li NATO-ove misije u Libiji utjecati na njegove misije u Afganistanu, Rasmussen je kazao da operacije u Libiji ni na koji način neće utjecati na tijek operacija u Afganistanu. Najavio je i sastanak s partnerima ISAF-a, a što je ujedno i dokaz predanosti i dalnjeg rada u toj zemlji.

Ministar Jandroković u Berlinu

Potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković sudjelovao je prošloga tjedna u Berlinu na sastanku ministara vanjskih poslova

zemalja članica NATO-a s ministrima zemalja nečlanica koje sudjeluju u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu. Tom prigodom ministar Jandroković čestito je afganistskoj Vladi na odluci o početku tranzicije, poručivši da će Hrvatska nastaviti davati svoj doprinos procesu tranzicije obukom i mentoriranjem afganistanskih snaga sigurnosti. Jandroković je istaknuo i da vjeruje da će tranzicija biti uspješno dovršena u zacrtanom roku do 2014. godine. Ministar je sudjelovao i

na sastanku Povjerenstva NATO-Gruzija, koji je organiziran u sklopu sastanka ministara vanjskih poslova zemalja članica NATO-a. Ondje je iskazao svesrdnu potporu provedbi reformi u Gruziji u sklopu približavanja članstvu u NATO-u te pozvao gruzijsku vlast da nastavi taj reformski put i ustraje u svojim ambicijama.

Sastanak Povjerenstva NATO - Gruzija

Odnos NATO-Gruzija produbio je svoje značenje u posljednjih nekoliko godina, kazao je na sastanku Povjerenstva NATO-Gruzija glavni tajnik, Anders Fogh Rasmussen. Istaknuo je da je to išlo u korist i NATO-u i Gruziji, no i euroatlantskom području u cjelini. "Želim iskoristiti ovu

priliku i uime svih NATO saveznika zahvaliti Gruziji za njezin doprinos zajedničkom angažiranju u Afganistanu, gdje je drugi najveći ne – NATO vojni suradnik”, kazao je Rasmussen. Pritom je izrazio sućut obiteljima gruzijskih vojnika, koje su ostale bez svojih najmilijih. Rasmussen je rekao da će se tijekom sastanka osvrnuti na ona područja koja su već ostvarena, ali i ona koja su važna za buduću suradnju kao što je utvrđivanje prioriteta za daljnju suradnju, uzimajući u obzir proces demokratske reforme u Gruziji.

NATO pozvao Gadafiju da odstupi

Iako je NATO sa sastanka održanog prošloga tjedna u Berlinu posebnom izjavom libijskog vođu Moamera Gadafija pozvao da odstupi, u toj zemlji i dalje traju žestoki sukobi. Tako su se tijekom vikenda sukobi vodili između Gadafijevih pristaša i pobunjenika zapadno od Adžabije gdje su pobunjenici napredovali prema Bregi iskoristivši NATO-ove napade na vladine snage. Američka državna tajnica Hillary Clinton na sastanku ministara vanjskih poslova NATO-a izjavila je da je za Savez ključno zadržati “odlučnost i jedinstvo” protiv libijskog vođe Moamera Gadafija, no nije dala naslutiti da će se SAD ponovno uključiti u napade.

Španjolska je objavila da nema planova pridružiti se skupini od sedam članica Saveza koje sudjeluju u zračnim napadima, dok Italija traži uvjerljive dokaze koji bi opravdali njezino angažiranje. Francuski ministar obrane Gerard Longuet izjavio je pak da napadi Gadafijevih snaga neće prestati bez sudjelovanja SAD-a u udarima na njegove tenkove i topništvo, koji su opali pošto je NATO 31. ožujka preuzeo zapovijedanje nad operacijom u Libiji. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda Ban Ki-moon pozvao je, s druge strane, na političko rješenje i na trenutačni prekid sukoba u Libiji, i to s međunarodne konferencije Arapske lige u Kairu, dok je na istom sastanku visoka predstavnica Europske unije za vanjsku politiku i sigurnost Catherine Ashton zatražila odlazak pukovnika Gadafija s vlasti. O situaciji u Libiji očitovao se i ruski ministar vanjskih poslova Sergej Lavrov, koji je istaknuo da NATO u Libiji prekoračuje mandat UN-a te poziva na političko rješavanje libijske krize.

Radionica za pripadnike HRM-a i Obalne straže

U vojarni "Sv. Nikola" Hrvatske ratne mornarice od 4. do 8. travnja održana je radionica "Coastal Community Resilience Workshop". Radionica je provedena u organizaciji Zapovjedništva HRM-a, Zapovjedništva Obalne straže RH i Ureda za obrambenu suradnju Veleposlanstva SAD-a u Hrvatskoj, a otvorio ju je zapovjednik Obalne straže RH, viceadmiral Zdravko Kardum, zajedno s komodorom Anthonyjem E. Gaianijem (Commander, Navy Region Europe, Afrika, Southwest Asia, Commander Maritime Air Naples). Svrha radionice je upoznavanje HRM-a, a poglavito Obalne straže RH, s konceptom Otpornosti obalnih zajednica s planiranjem u slučaju onečišćenja mora naftom, sustavom upravljanja pomorskim prometom Republike Poljske i Republike Latvije te s konceptom regionalne suradnje po uzoru na zemlje na Baltičkom moru. Radionicu su predvodili stručni timovi različitih organizacija pod vodstvom Zapovjedništva američkih snaga za Europu (EUCOM-a). Sudionici na radionici bili su predstavnici MORH-a, Odjela za logistiku Zapovjedništva HRM-a, Središta za obuku HRM-a, Flotile HRM-a, Obalne straže RH, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstva kulture, predstavnici poduzeća CIAN i predstavnici Splitsko-dalmatinske i Istarske županije.

Prezentacije, predavanja i rasprave na temu "Coastal Community Resilience" na kvalitetan i sveobuhvatan način pokazale su što se sve mora uzeti u obzir i učiniti tijekom planiranja reakcija na prirodnu katastrofu ili katastrofu koju je uzrokovao čovjek. Iznimno je zanimljiva bila prezentacija komodora Anthonyja Gaianija, koji je izložio

svoja osobna iskustva kao tadašnji zapovjednik mornaričke baze u San Diegu, SAD, tijekom požara velikih razmjera kada je više od tri tisuće građana zatražilo sklonište u toj bazi. Sudionici radionice upoznali su se s konceptom otpornosti obalne zajednice s primjerima iz prakse povezano s planovima "Coastal Community Resiliencea" kao i s planiranjem obalnog rizika i osjetljivih područja. Održane su i prezentacije domaćina na temu: Nacionalni plan u slučaju iznenadnog onečišćenja mora i Međuregionalna mreža suradnje na Jadranskom moru sa slučajevima iz prakse. Aktivnosti poput "Coastal Community Resilience Workshop" pokazale su da organizator, Zapovjedništvo američkih snaga za Europu (EUCOM), priprema i provodi iznimno kvalitetne radionice koje su vrlo korisne za obalne zajednice. Nastavak suradnje s EUCOM - om se planira za sljedeću godinu na regionalnoj razini u organizaciji Ureda za obrambenu suradnju Veleposlanstva u Zagrebu.

OJI HRM

Sastanak Subregionalne konzultacijske komisije

U Splitu je od 28. do 31. ožujka pod predsjedanjem Republike Hrvatske održan 46. sastanak Subregionalne konzultacijske komisije, tijela mjerodavnog za nadgledanje provedbe Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (SSKN). Sastanak je održan u zajedničkoj organizaciji Ministarstva obrane i Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija RH. U izaslanstvu RH kao predstavnici MORH-a sudjelovali su brigadir Bosiljko Mijatović, načelnik Odjela potpore i provedbe ugovora u SNN, brigadir Goran Klanac, načelnik Plansko-analitičkog odjela u SNN, brigadir Zdravko Klanac, vojni savjetnik Stalne misije RH pri OEES-u, UN-u i međunarodnim organizacijama u Beču i pukovnik Krešimir Bošnjak, viši stručni savjetnik u SNN. Uz izaslanstvo RH na sastanku su sudjelovala izaslanstva ostalih stranaka u SSKN: Bosne i Hercegovine, Crne Gore te Republike Srbije. Nazočan je bio i osobni izaslanik predsjedavajućeg OEES-a, brigadni general Constanzo Perrioto te predstavnici zemalja kontakt skupine SAD-a, Velike Britanije, Republike Francuske, SR Njemačke, Republike Italije i Ruske Federacije.

Opsežni dnevni red je uključio raspravu i usvajanje niza zaključaka i odluka. Zaključeno je da je inspekcijski režim u 2010. godini veoma dobro funkcionirao. Usvojen je zaključak o uspješnoj provedbi 1. faze Akcijskog plana za prijenos vlasništva, koja se treba okončati potkraj 2011. Stranke su se dogovorile da će na sljedećem, 47. sastanku SRKK-a donijeti odluku o 2. fazi Akcijskog plana, u svrhu njezina završetka u 2014. godini. Tada je planirano zatvaranje Ureda osobnog izaslanika i stranke u potpunosti trebaju preuzimati vlasništvo nad SSKN-om. Stranke su donijele Odluku o prihvatanju plana inspekcija za 2011. godinu. Prema Poslovniku sljedeći sastanak SRKK-a održati će se u Republici Srbiji u listopadu ove godine.

OJI

General Barić posjetio OS Republike Makedonije

Zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH-a za planove i resurse general-pukovnik Slavko Barić od 14. do 16. travnja boravio je u posjetu OS Republike Makedonije. Tijekom prvog dana radnog posjeta general Barić se susreo sa zamjenikom načelnika Generalštaba Armije Makedonije general-majorem Naserom Sejdiniem i zamjenikom ministra obrane Emilom Dimitrijevim. Razgovaralo se o aktualnom stanju u Armiji Republike Makedonije i OS Republike Hrvatske te o daljnjoj suradnji oružanih snaga dviju zemalja na bilateralnoj osnovi i u sklopu regionalnih inicijativa. Izaslanstvo Oružanih snaga RH potom je posjetilo Vojnomedicinski centar u Skoplju.

Drugog je dana hrvatsko izaslanstvo posjetilo Združeno operativno zapovjedništvo Armije Makedonije te vojni poligon "Krivolak". Na poligonu koji je, za usporedbu, veličinom malo veći od poligona "Eugen Kvaternik" na Slunju izvodi se taktička obuka, taktičke i specijalizirane vojne vježbe za sve grane i roduve Armije Makedonije te preduputna obuka za međunarodne misije i operacije s naglaskom na misiju ISAF. Hrvatskom su

izaslanstvu, uz obilazak kapaciteta, predstavljene karakteristike i mogućnosti poligona.

Uz general-pukovnika Slavka Barića u izaslanstvu OSRH-a bili su i načelnik Stožera Zapovjedništva HKoV-a brigadni general Alojz Tomašević, zamjenik načelnika Uprave za operativne poslove i obuku GS-a brigadir Martin Starčević, zamjenik načelnika Uprave za operativne poslove GS-a brigadir Darko Bijklić te po-bočnik zamjenika NGS OSRH-a pukovnik Dražen Jožef. OJI

Zapovjednik HRM-a u posjetu mornarici Vojske Crne Gore

U sklopu provedbe vojne suradnje, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, kontraadmiral Ante Urlić posjetio je od 13. do 15. travnja mornaricu Vojske Crne Gore (MVCG). U zapovjedništvu MVCG-a u Baru ga je primio zapovjednik MVCG-a, kapetan bojnog

broda Rajko Bulatović. Teme razgovora bile su iskustvo HRM-a u ustrojstvu i funkciranju Obalne straže, nadzoru mora, obuke "bording" timova te školovanja i vođenje mornaričkog kadra. Nakon sastanka zapovjednici mornarica obišli su ophodni brod P-34 MVCG.

Drugi dan posjeta zapovjednik HRM-a s izaslanstvom boravio je u Bokokotorskom zaljevu na prijemu kod kotorskog biskupa Ilike Janjića te na prijemu kod hrvatskog konzula Bože Vodopije a obišli su i Pomorski muzej grada Kotora. Pomorsko nasljeđe Bokokotorskog zaljeva ima važnu ulogu u hrvatskoj pomorskoj povijesti te je zapovjednik HRM-a posjetio i udrugu Bokeljske mornarice čija organizacija postoji već 1202. godine.

Hrvatsko izaslanstvo potom je obišlo i školski brod "Jadran" u pratnji kapetana bojnog broda Bulatovića te zapovjednika Glavnog štaba VCG-a, viceadmirala Dragana Samardžića. Na kraju posjeta kontraadmiral Ante Urlić je istaknuo važnost stečenog iskustva Hrvatske ratne mornarice od MAP-a (The Membership Action Plan) do NATO saveza te izrazio otvorenost HRM-a da na tom putu pomogne Mornarici Vojske Crne Gore. OJI

Briefing Vojnodiplomatskog zbora u Kninu

U Zapovjedništvu Gardijske motorizirane brigade u Kninu održan je 13. travnja 2. godišnji briefing Vojnodiplomatskog zbora na temu aktualno stanje u Hrvatskoj kopnenoj vojski. Domaćin brifinga bio je zapovjednik GMTBR-a, brigadni general Mladen Fuzul.

Vojnim izaslanicima akreditiranim u RH tako je predstavljen ustroj i najvažnije zadaće HKoV-a s posebnim osvrtom na međunarodne vojne misije, jer pripadnici te grane čine 78 posto cijelokupnog osoblja Oružanih snaga RH u mirovnim misijama. Predstavljen im je i sustav uvježbavanja i priprema pripadnika HKoV-a kao i prikaz GMTBR-a, njegov ustroj, zadaće, međunarodna suradnja te naoružanje i oprema koju rabe pripadnici brigade.

U poslijepodnevnom programu vojni izaslanici su imali prigodu obići povjesnu Kninsku tvrđavu, gdje im je dobrodošlicu zaželio zamjenik gradonačelnice Knina, Tomislav Vrdoljak. Stručni obila-

zak tvrđave vodili su djelatnici Muzeja grada Knina, uz posebno zaustavljanje kod mjesta gdje je prije 16 godina, 5. kolovoza po-dignuta velika hrvatska zastava, simbol pobjede u Domovinskom ratu.

OJI

Otvorena izložba "Slutnja proslavljenog tijela u svjetlu duhovnog"

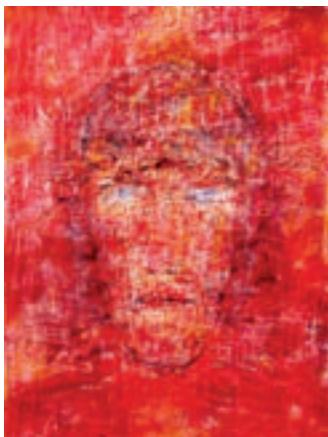
U povodu Uskrsnih blagdana te u sklopu 20. jubilarne svečano-sti "Pasionske baštine" u MORH-ovoј Galeriji "Zvonimir" 14. travnja otvorena je izložba pod nazivom "Slutnja proslavljenog tijela u svjetlu duhovnog". U odabiru i postavu povjesničara umjetnosti Stanka Špoljarića na izložbi se predstavilo pet suvremenih hrvatskih umjetnika: Ana Guberina, Marijan Jakubin, Leila Michieli Vojvoda, Željko Mucko i Zvonimir Šepat, svaki s po sedam slika sakralne tematike.

O dosadašnjih 20 godina "Pasionske baštine" i njezinu raznovrsnu programu dramske, kazališne, književne, glazbene i likovne umjetnosti na otvorenju izložbe govorio je Jozo Čikeš, predsjednik Udruge "Pasionska baština".

Izložbu "Slutnja proslavljenog tijela u svjetlu duhovnog" otvorio je Stanko Špoljarić pojasnivši ujedno njezin koncept, a to je: prikazati umjetnike koji se i inače posvećuju sakralnoj umjetnosti, a u ovim radovima više naginju ekspressionizmu, nego naraciji i opisivanju muke Kristove.

Izložba se može razgledati do 27. travnja u radno vrijeme Galerije "Zvonimir": pon-pet od 10 do 18 sati. Ulaz je slobodan.

OJI

Završetak obuke 25. naraštaja TRTSV-a

U Središtu za temeljnu obuku Požega 8. je travnja završena obuka polaznika 25. naraštaja Tečaja razvoja temeljnih sposobnosti vođenja. Tečaj se provodio od 13. ožujka, a uspješno ga je završilo 29 polaznika i pet polaznica. Potvrde o uspješnom završetku tečaja polaznicima, te pohvalu najboljem polazniku, vojniku Tomici Detiću, pripadniku Gardijske motorizirane brigade uručio je zamjenik zapovjednika Središta za temeljnu obuku Požega, pukovnik Zoran Andrić.

Tečaj razvoja temeljnih sposobnosti vođenja sastoji se od obuke koja je podijeljena u tri faze, a koju svaki polaznik mora svladati. Obuka završava četverodnevnom odnosno 96-satnom situacijskom vježbom na zemljisu koja se provodi na vojnem poligonu "Gašinci". Vježba uključuje provjeru svih stečenih znanja i vještina u prijašnjim fazama, u realnim borbenim uvjetima te završava borbenom hodnjom od 12 kilometara koju su polaznici dužni svladati u vremenu ne dužem od dva sata prema zadanim točkama kretanja. Tečaj je namijenjen djelatnim vojnim osobama na vojničkim dužnostima koje su kandidati za dočasnike, a koje se nakon uspješnog završetka tečaja mogu rasporediti na dočasničke dužnosti. Uspješan završetak ovog tečaja uvjet je za pristupanje Temeljnoj dočasničkoj izobrazbi.

OJI

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

u suradnji s učilištima, raspisuje

N A T J E Č A J

za stipendiranje studenata/studentica od viših godina preddiplomskih i diplomskih studija u RH, od akademске godine 2010./2011. na:

1. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

1. Fakultet elektrotehnike i računarstva

- svi preddiplomski i diplomski studiji

2. Fakultet strojarstva i brodogradnje

- svi preddiplomski i diplomski studiji

3. Medicinski fakultet

- integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine

4. Fakultet organizacije i informatike,

Varaždin

- svi preddiplomski i diplomski studiji

5. Građevinski fakultet

- svi preddiplomski i diplomski studiji

6. Geodetski fakultet

- svi preddiplomski i diplomski studiji

7. Fakultet kemijskog inženjerstva

i tehnologije

- svi preddiplomski i diplomski studiji

2. SVEUČILIŠTU U SPLITU

**1. Fakultet elektrotehnike, strojarstva
i brodogradnje**

- preddiplomski i diplomski studiji :
- elektrotehnika i informacijska tehnologija
- strojarstvo
- računarstvo

2. Medicinski fakultet

- integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine

3. Građevinski fakultet

- svi preddiplomski i diplomski studiji

4. Kemijsko-tehnološki fakultet

- svi preddiplomski i diplomski studiji

3. SVEUČILIŠTU U OSIJEKU

1. Medicinski fakultet

- integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine

2. Elektrotehnički fakultet

- svi preddiplomski i diplomski studiji

3. Građevinski fakultet

- svi preddiplomski i diplomski studiji

4. Strojarski fakultet, Slavonski Brod

- svi preddiplomski i diplomski studiji

4. SVEUČILIŠTU U RIJECI

1. Medicinski fakultet

- integrirani preddiplomski i diplomski studij medicine

2. Građevinski fakultet

- svi preddiplomski i diplomski studiji

3. Tehnički fakultet

- svi smjerovi preddiplomskih i diplomskih studija

4. Pomorski fakultet

- preddiplomski studiji :
- brodostrojarstvo
- elektrotehnička i informatička tehnologija u pomorstvu

5. SVEUČILIŠTU U ZADRU

- preddiplomski studij brodostrojarstva i tehnologije pomorskog prometa

6. TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU

- svi stručni i specijalistički studiji

7. VELEUČILIŠTU U KARLOVCU

- stručni studij mehatronike
- stručni i specijalistički diplomski studij strojarstva

8. VELEUČILIŠTU U SLAVONSKOM BRODU

- stručni studij proizvodnog strojarstva

9. VELEUČILIŠTU U VARAŽDINU

- stručni studij elektrotehnike
- stručni studij proizvodnog strojarstva
- stručni studij graditeljstva

10. MEĐIMURSKOM VELEUČILIŠTU

U ČAKOVCU

- stručni studij računarstva

11. VELEUČILIŠTU VELIKI GORICI

- stručni studij održavanja zrakoplova
- stručni studij održavanja motornih vozila
- stručni studij održavanja računalnih sustava
- stručni studij pirotehnologije

Biti stipendist/stipendistica Ministarstva obrane Republike Hrvatske znači:

- postati kvalitetan djelatnik / djelatnica Oružanih snaga Republike Hrvatske

- dati svoj doprinos razvijanju modernih Oružanih snaga koje prepoznaju vrijednost kvalitetnih visokoobrazovanih mladih stručnjaka
- odabrati profesiju dostašnu mladog i odgovornog čovjeka

Tijekom stipendiranja zajamčena vam je odgovarajuća mjesecna stipendija.

Nakon diplomiranja nudimo:

- siguran posao i sigurna primanja,
- mogućnost stalnog stručnog usavršavanja,
- stimulativni sustav profesionalnog razvoja,
- mogućnost sudjelovanja u domaćim i međunarodnim projektima

UVJETI:

- jedino državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen(a) 1986. godine ili poslije
- upisana odgovarajuća godina redovitog studija u akademskoj godini 2010./11. uz plaćanje ili bez plaćanja

Kandidati/kandidatkinje trebaju dostaviti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona
- presliku domovnice, rodnog lista, vojne iskaznice (samo za muškarce),
- potvrdu o nekažnjavanju, ne stariju od 6 mjeseci
- potvrdu o upisanju odgovarajućoj godini na fakultetu ili veleučilištu navedenom u natječaju. Preslike dokumenata nije potrebno ovjeravati kod javnog bilježnika. Nakon završenog odabira dokumenti se ne vraćaju kandidatima koji nisu ispunili sve potrebne uvjete natječaja. Originalni dokumenti bit će traženi samo od odabranih kandidata nakon njihova konačnog odabira.

**Rok za podnošenje prijava je
do 26. travnja 2011.**

Prijave se dostavljaju **pisanim putem** u:

Personalnu službu Ministarstva obrane,

Sarajevska cesta 7, 10000 Zagreb

Informacije u svezi natječaja mogu se dobiti na:

www.morh.hr i u Personalnoj službi

MORH-a na telefonu 01/4832 630 ,

01/4832 838, 01/4832 634

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

u suradnji s učilištima, raspisuje

N A T J E Č A J

za stipendiranje studenata od 1. godine preddiplomskih studija, u statusu kadeta, za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, od akademske godine 2011./2012. na:

I. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

1. Fakultet elektrotehnike i računarstva

- svaki preddiplomski sveučilišni studij
- 2. Fakultet strojarstva i brodogradnje**
- svaki preddiplomski sveučilišni studij

3. Prirodoslovno-matematički fakultet

- svaki preddiplomski sveučilišni studij

4. Fakultet prometnih znanosti

- studij aeronautike-vojni piloti

5. Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije

- svaki preddiplomski sveučilišni studij

6. Građevinski fakultet

- svaki preddiplomski sveučilišni studij

7. Geodetski fakultet

- svaki preddiplomski sveučilišni studij

II. TEHNIČKOM VELEUČILIŠTU U ZAGREBU

- svaki preddiplomski stručni studij

III. SVEUČILIŠTU U SPLITU

1. Pomorski fakultet

- smjer Brodostrojarstvo

2. Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Preddiplomski sveučilišni studij:

- Elektrotehnika i informacijska tehnologija
- Strojarstvo
- Računarstvo
- Industrijsko inženjerstvo

Preddiplomski stručni studij:

- Elektrotehnika
- Strojarstvo
- Računarstvo

3. Građevinsko - arhitektonski fakultet

- svaki preddiplomski sveučilišni i stručni studij

4. Prirodoslovno-matematički fakultet

- svaki preddiplomski sveučilišni studij

5. Kemijsko-tehnološki fakultet

- preddiplomski sveučilišni studij kemijске tehnologije
- preddiplomski sveučilišni studij kemije
- stručni studij kemijске tehnologije

UVJETI:

- isključivo državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen(a) 1991.godine ili kasnije
- upisana 1. godina redovitog studija

ja (u srpnju 2011. god.) uz plaćanje ili bez plaćanja

- ispunjavanje propisanih kriterija za kadeta na temelju psihologiskog ispitivanja i zdravstvenih pregleda
- zadovoljavanje sigurnosnih kriterija

Rok za podnošenje prijava je do 3. svibnja 2011. godine.

Prijave se podnose odsjecima za poslove obrane u kojima se kandidati nalaze u evidenciji vojnih obveznika odnosno po mjestu prebivališta za žene.

Kandidati trebaju dostaviti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona
- presliku domovnice, rodnog lista, svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole ili uvjerenje o pohađanju
- uvjerenje o nekažnjavanju ne starije od 6 mjeseci
- potvrdu o upisanom 1. semestru na fakultetu navedenom u natječaju (dostavlja se nakon upisa na fakultet u srpnju 2011.)

Sve potrebne preslike dokumenata nije potrebno ovjeravati kod javnog bilježnika. Nakon završenog odabira kandidata dokumenti se ne vraćaju kandidatima koji nisu ispunili sve potrebne uvjete natječaja. Originalni dokumenti bit će traženi samo od odabranih kandidata nakon konačnog odabira.

Informacije u svezi natječaja mogu se dobiti:

- na infotelefonu 01/3784 636
- u područnim odjelima i odsjecima za poslove obrane Ministarstva obrane
- www.morh.hr

POZIV ZA SUDJELOVANJE NA IZLOŽBI

“DVA DESETLJEĆA OSRH, 1991.-2011.”

U povodu 20. obljetnice ustrojavanja vojske pobjednika – OSRH

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Služba za odnose s javnošću i informiranje poziva fotografе iz Republike Hrvatske da se svojim radovima, fotografijama prijave na izložbu na teme: obrana u Domovinskom ratu, ustrojavanje i obuka OSRH-a, djelovanje u mirnodopskim uvjetima u službi društva te sudjelovanje u mirovnim misijama.

Ocenjivački sud izabrat će od pristiglih radova fotografije koje će biti dio izložbe u povodu obljetnice OSRH-a što će biti postavljena u MORH-ovo Galeriji "Zvonimir" u Zagrebu od 23. svibnja 2011. Tri najbolje ocijenjena rada bit će prigodno nagrađena.

Rok za prijavu radova na CD-u je 6. svibnja, a za prijavu e-mailom je 8. svibnja.

Sve dodatne informacije mogu se dobiti na www.morh.hr ili na telefon 01/ 48 32 444.

UVJETI ZA SUDJELOVANJE NA FOTOIZLOŽBI

- fotograf mora biti autor poslanih fotografija

- autori koji dostave fotografije ustupaju pravo na uporabu tih radova za izložbu i knjigu u povodu 20. obljetnice OSRH-a te druge promotivne aktivnosti MORH-a i OSRH-a; tim povodom MORH se obvezuje brinuti o kvalitetnoj i pravednoj uporabi poslanih fotografija u navedene svrhe

- činom slanja fotografija autor potvrđuje da se slaže s uvjetima poziva

PRAVILA SUDJELOVANJA

- fotografije se šalju na e-mail: fotomorh@gmail.com ili na CD-u, adresa: MORH – SOJI, Sarajevska 7, 10000 Zagreb, s naznakom "Fotoizložba"

- u naslovu e-maila ili uz fotografije dostavnjene na CD-u treba upisati ime i prezime autora, adresu i kontakt broj telefona

- duža strana fotografije treba biti 3500 pixela a kraća 2500 pixela, fotografije moraju biti u JPEG formatu spremljene u kompresiji 12, 300 dpi

- fotografije moraju sadržavati TEKSTUALNI OPIS što je na njoj te gdje je i kada snimljena

- fotografije bez kompletног opisa neće se uzimati na razmatranje

- fotografije smiju biti digitalno obrađivane – dopuštena uporaba PS-a i osobne kreativnosti autora

- fotografije ne smiju imati okvir

- u jednom dokumentu može biti samo jedna fotografija, kolaži su isključeni

- fotografije koje ne zadovoljavaju pravila poziva za sudjelovanje na izložbi neće se uzimati u obzir

17

BROJ 341 / 22. TRAVNJA 2011.

HRVATSKI VJENIK

PORINUT TREĆI RAZARAČ KDX-3

Južnokorejska brodograđevna tvrtka Hyundai Heavy Industries (HHI) porinula je 24. ožujka treći razarač klase Sejong Daewang, oznake KDX-3 namijenjen ratnoj mornarici Južne Koreje. Razarač duljine 166 m, standardne istisnine 7700 t odnosno maksimalne oko 10 290 t izgrađen je u brodogradilištu Ulsan te imenovan RoKS Ryu Seong-ryong (DDG 993), a ulazak u operativnu uporabu očekuje se u drugoj polovici 2012.

Programom nabave novih razarača KDX-3 opremljenih borbenim sustavom Aegis predviđena je gradnja šest novih brodova, no do sada su naručena tek tri. Prvi brod Sejong Daewang porinut je u svibnju 2007. također u brodogradilištu Ulsan te je ušao u aktivnu službu potkraj 2008. Drugi razarač u klasi, Yulgok Yi I izgrađen je u brodogradilištu Okpo na otoku Geoje tvrtke Daewoo Shipbuilding and Marine Engineering (DSME) te je u operativnu uporabu ušao potkraj kolovoza prošle godine.

KDX-3 je također oznaka za treću fazu modernizacijskog programa površinske flote južnokorejske ratne mornarice, koji je započeo početkom 90-ih nabavom triju razarača klase Kwanggaeto Daewang (KDX-1) i šest brodova KDX-2.

M. PTIĆ GRŽELJ

FED ZA MANJU POTROŠNJU

Američka tvrtka World Technical Services Inc. (WTSI) sklopila je ugovor s Američkom kopnenom vojskom (US Army, središte TARDEC) o razvoju vojnog terenskog vozila s boljim ekološkim obilježjima, ponajprije se to odnosi na veću iskoristivost goriva. Novo vozilo ima projektnu oznaku Fuel Efficient Ground Vehicle Demonstrator (FED). Modeliranje i simulacije provest će u suradnji WTSI-jem i TARDEC-om, a svrha je načiniti vozilo što manjeg aerodinamičkog otpora kao prvog koraka u smanjenju potrošnje goriva. Drugi je korak izbor djeletvornog pogonskog sustava. Kod FED-a je to paralelni

Foto: WTSI

dizelsko-električni hibridni sustav koji bi trebao znatno smanjiti potrošnju goriva. Dostava prvog demonstratorskog operativnog vozila trebala bi biti obavljena do studenog 2011. Demonstratorsko će vozilo proći serije testova koji će potvrditi, ili opovrgnuti, planove konstruktora. No, osim male potrošnje vozilo će morati zadovoljiti i sve zahtjeve koji se postavljaju pred lako vojno taktičko vozilo.

M. PETROVIĆ

ČIZME SMITH&WESSON/WELLCO GUARDIAN

Američka tvrtka Smith&Wesson Footwear/Wellco koja proizvodi vojnu obuću od 1941., predstavila je seriju Guardian. Guardian je obuća osmišljena i načinjena za vojnike, policajce i slične profesije koje trebaju, laganu, otpornu i udobnu obuću posebnih obilježja. Tvrta navodi da su među najlakšim na tržištu, a kombinacija su udobnosti i dobrih trenaških obilježja te zaštite stopala od vlage. Uporaba kvalitetne vodonepropusne membrane u konstrukciji gornjišta obuće omogućava dobru zaštitu od vode (i vjetra) dok istodobno omogućava isparavanje.

Foto: Wellco Enterprise

nje topline i vlage izvan obuće. Gornjište je načinjeno od kombinacije kvalitetne kože i otpornog najlonskog materijala. Obuća je bez metalnih dijelova, a potplat je osmišljen primjenom suvremenih spoznaja da bi se dobila čvrstoća, fleksibilnost, udobnost i mala masa. Dno potplata

je načinjeno tako da omogućava dobar kontakt s podlogom i smanji mogućnost proklizavanja na minimum. Guardian dolazi u tri inačice: niska - do gležnja, srednja - neposredno iznad gležnja te visoka - klasična vojnička čizma.

M. PETROVIĆ

19

AUSTRALIJA NABAVLJA LSD

Australija je pobijedila na natječaju za nabavu desantnog broda klase Bay (LSD(A) - Landing Ship Dock (Auxiliary)) izvornog imena RFA Largs Bay britanske ratne mornarice. Vijest je uslijedila nakon najave i iskaza zainteresiranosti za nabavu početkom ožujka ove godine. Pritom je australska vlada zatražila od ministarstva obrane razvoj nove i sveobuhvatne opcije kojom bi se omogućila uspješna tranzicija desantnog broda klase Canberra te koja bi obuhvatila najam ili kupovinu jednog broda klase Bay od britanske vlade.

RFA Largs Bay uveden je u operativnu uporabu 2006., a projektiran je u svrhu dostave vozila, trupa i opreme na obalu čak i kada nema dostupnih luka za iskrcaj. Doplov iznosi 8000 Nm pri brzini od 15 čv, a najveća brzina iznosi 18 čv. Na skladišnim palubama može nositi 32 tenka Challenger 2 kao i više od 350 vojnika, desantna plovila te zalihe. Duljine gotovo 177 m te istisnine veće od 16 000 t, Largs Bay može nositi dva helikoptera tipa Chinook i istodobno djelovati s trećim na sletnoj palubi koja se nalazi na krmenom dijelu broda. Brod nije opremljen kormilima, a manevrabilnost postiže pomoću specijalne vrste vijaka i pramčanih porivnika koji daju veliku stabilnost. Njegova glavna zadaća bila je bliska potpora brodovima - desantnim transportnim dokovima (LPD - Landing Platform Dock) te potpora nosaču helikoptera (LPH - Landing Platform Helicopter) kao i iznimna uloga u humanitarnim misijama.

Vrijednost je nabave oko 65 milijuna funti (100 milijuna dolara), ulazak u australsku ratnu mornaricu očekuje se potraj godine, a potpuna operativnost početkom 2012.

M. PTIĆ GRŽELJ

TAJLAND NABAVLJA NJEMAČKE PODMORNICE

Tajlandska je vlada odlučila nabaviti dvije rabljene dizelske električne podmornice Type 206A od njemačke ratne mornarice. Iako sredstva za ovu nabavu još uvijek nisu osigurana, očekuje se da će oko 220 milijuna američkih dolara biti osigurano u proračunu za fiskalnu 2012. koja započinje u listopadu ove godine.

Njemačka ratna mornarica je raspredjela četiri takve podmornice sredinom prošle godine. Plovila imaju 35 godina i u skladu s početnim predviđanjima, raspredjela plovila bila je predviđena za razdoblje 2011-2015. S namjerom smanjenja operativnih, ali i servisnih troškova, a u

skladu s godišnjim pregledom opreme njemačkih oružanih snaga, odlučeno je o njihovoj raspremi i mogućoj prodaji trećoj strani.

Podmornice su ponuđene tajlandskoj mornarici tijekom posjeta visokih dužnosnika njemačke mornarice potkraj 2010. Doznaće se da su njemačke podmornice ionako bile odabrane i prije samog službenog posjeta između plovila koje su ponudili Južna Koreja i Kina, a ponuđene su podmornice Type 209 odnosno Type 039. Tajlandska je ratna mornarica također svojedobno vodila razgovore sa švedskom brodograđevnom tvrtkom

Kockums o dostupnosti te prilagodbi podmornica klase Gotland.

M. PTIĆ GRŽELJ

PRVI M-346 ZA ITALIJU

Prvi serijski M-346 za talijansko ratno zrakoplovstvo obavio je prvi let 31. ožujka u mjestu Venegono, u zračnoj luci tvrtke Alenia Aermacchi, dijelu velikog talijanskog koncerna Finmeccanica. Let je počeo u 16 sati, izveo ga je glavni testni pilot tvrtke Quirino Bucci, a trajao je 40 minuta. Obavljen je na visini do 5000 metara i u skladu s planom u pogledu postignutih performansi, napadnog kuta i opterećenja

letjelice. Provjerena je i aeromehanička upravljivost letjelice te pravilno funkciranje svih podsustava. U pogon Venegono modernizirana je proizvodna linija koja sad ima kapacitet do 48 aviona godišnje te osim proizvodnje M-346 za talijanski RZ (internu je označen kao T-346A), radi i 12 M-346 za singapursko ratno zrakoplovstvo. Alenia Aermacchi je aktivna na europskom i američkom tržištu

jer je M-346 napredni školski avion, pogodan za pripremu pilota za prijelaz na najsuvremenije borbene avione kao što su F-22, F-35 i Eurofighter. Zato Alenia North America priprema sudjelovanje u programu T-X Trainer Replacement Program s inačicom T-100, što je zapravo "amerikanizirani" M-346 prilagođen zahtjevima tog programa.

M. PETROVIĆ

Foto: Alenia Aeronautica

UKRAJINA POKRENULA NACIONALNI PROGRAM KORVETA

Ukrajinska je vlada dala zeleno svjetlo za početak gradnje četiriju novih višenamjenskih korveta nazvanih Projekt 58250 odnosno klase Gayduk, ujedinjujući pritom platformu koja će se graditi u jednom od domaćih brodogradilišta te borbene, ali i brodske sustave domaće i inozemne proizvodnje.

Glavne dimenzije korveta Projekt 58250 su duljina 112 m, širina 13 m te istinsna oko 2500 t. Propulzijskim sustavom koji se sastoji od turbina Zorya

te Caterpillarovih dizelskih motora postizat će se maksimalna brzina 32 čv. Doplov korveta bit će 4000 Nm, no pri nepoznatoj brzini dok je predviđena autonomija od 30 dana za ukupno 110 članova posade.

Temeljno naoružanje čini glavni pramčani top OTO Melara kalibra 76 mm, dva sustava za blisku borbu Millenium, sustav namijenjen elektroničkom protudjelovanju Kvant, borbeni sustav konzorcija DCNS te Thalesov tegljeni sonar. Nadalje, rabit će se PZO

projektili Aster 15, projektili SSM 2x4 Exocet Block III te 2x3 torpedne cijevi namijenjene torpedima MU90 ili A244. Na krmenom dijelu plovila predviđena je sletna paluba i hangar za jedan modificirani helikopter Ka-27.

Ukrajinska ratna mornarica trebala bi naručiti ukupno 10 novih korveta koje bi ušle u operativnu uporabu do 2025., dok su sredstva za početak gradnje prvih četiriju plovila već osigurana državnim proračunom za 2010. godinu.

M. PTIĆ GRŽELJ

IRONDOME USPJEŠNO DJELUJE

Protubalistički raketni sustav IronDome koji izraelska vojska (IOS) operativno raspoređuje za zaštitu naseljenih područja od napada projektilima i raketama imao je nekoliko uspješnih intervencija. Prema objavi izraelskog ministarstva obrane, 7. travnja je bitnica tog sustava uspješno presrela i onesposobila projektile koji su na Izrael ispaljeni iz Pojasa Gaze. Inače, bitnice IronDome su na jugu Izraela operativno spremne od 27. ožujka 2011. IronDome je proizvod nekoliko izraelskih tvrtki: Elta je razvila radar, softverska tvrtka mPrest Systems razvila je programske aplikacije, a projekt je razvio Rafael Advanced Defense Systems Ltd. Novi napad zbio se 8. travnja na grad Ashkelon, a tri projektila tipa Grad onesposobljena su. Dana 9. travnja bitnica raspoređena za zaštitu grada Be'er Sheba djelovala je protiv dva projektila

Foto: IOS

tipa Grad ispaljena iz Pojasa Gaze te ih onesposobila. Ti incidenti pokazuju da je IronDome postigao potrebnu razinu stvarne operativne iskoristivosti te je sposoban zaštiti stanovništvo izloženo napadima projektila raznih vrsta.

M. PETROVIĆ

Može se tvrditi da Vis nikada neće izgubiti svoje vojnostrateško značenje na jadranskom pomorskom bojištu. Njegova ekspozicija prema otvorenom moru i Otrantskim vratima vrlo je važna za usklađeno djelovanje. Na nacionalnoj razini otok Vis ima iznimno značenje u operacijama traganja i spašavanja na moru, u komunikacijskom i informacijskom sustavu

VOJNOGEOGRAFSKA I STRATEŠKA OBILJEŽJA OTOKA VISA (II. dio)

Još u starom vijeku Issa je imala ključni položaj u srednjodalmatinskom otočju. Prije dolaska Grka na otok Iliri su tu imali izdvojenu točku za osiguranje otoka i kopna u zaleđu, kao i za prekomorskog pomorsku ekspanziju. Issa je za Grke bila odskočna daska u osvajanju susjednih otoka i dalmatinske obale. Rimljani zato najprije posežu za Issom da bi se domogli vlasti u ovom

dijelu Jadrana. U VII. i VIII. stoljeću ovaj otok nastanjuje slavensko pleme Hrvati i mijenjaju ime otoka u Vis, koje se zadržalo do danas. Bez obzira tko je bio nominalni gospodar otoka, Vis je tijekom cijelog srednjeg vijeka bio u središtu događanja, prije svega zahvaljujući svom istaknutom vojnogeografskom položaju, ali i drugim vojnogeografskim obilježjima koja mu

omogućuju funkciju uporišta na jadranskoj pozornici.

Vis u Napoleonovim ratovima na Jadranu

U srednjem vijeku Vis je zadržao svoje ekonomske funkcije: i dalje je posrednik između prekomorskog i kontinentalnog (balkanskog) tržišta. Izoliranost otoka uvjetuje i njegovu relativnu

samostalnost, bez obzira na to što su se vlastodršci izmjenjivali (Bizant, Venecija, Francuska i Austrija). Kroz svoju dugu povijest često je bio pribježište gusarima, koji su ovdje imali povoljan položaj za napade na transverzalnim i longitudinalnim jadranskim komunikacijama. Viška naselja bila su također izložena gusarskim napadima, stoga su u srednjem vijeku bila položena dublje u unutrašnjosti otoka, na prilazima uzvišenjima ili čak na samim uzvišenjima. Tek kad su prilike bile povoljnije, stanovnici su se počeli spuštati u uvale, zaljeve i luke u kojima su gradili svoja naselja. Luke Vis i Komiža bile su sve do početka novog vijeka samo skloništa za čamce i ribarski alat stanovnika iz unutrašnjosti otoka.

Početkom XIX. stoljeća Vis doživljava nove potrese. Austrijsko-francuski sukob privremeno se stišao mirom u Požunu (današnja Bratislava) 1805. godine prema kojem je Francuska dobila Istru, Dalmaciju i Boku kotorskou, uključujući i otok Vis. Napoleon je sve to pridružio Kraljevini Italiji. U II. koaliciskom ratu protiv Napoleona (Engleska, Rusija i Turska) u rujnu 1805. u Jadran je uplovila flota admirala Senjavina, koja je najprije zauzela Boku kotorskou, a zatim je djelovala u srednjodalmatinskom otočju, uključujući otok Vis. Kada je u srpnju 1807. između Rusije i Francuske potpisani mir u Tilzitu, Rusi su otplovili iz Jadrana. Njihova aktivnost u Jadranu bila je privremena i periferna u odnosu na dalmatinsku obalu.

Sukob Austrije i Engleske, s jedne, i Francuske, s druge strane, se nastavlja. Francuska strategija sastojala se u sprečavanju trgovine Europe s Engleskom, a Engleska u onemogućavanju prekomorske trgovine Francuske (obostrana blokada). U Jadranu su Ruse zamijenili Englezi. U skladu sa svojom strategijom, odmah su stvorili plan kojim bi one mogućili trgovinu između apeninske i dinarske obale, koje su bile u rukama Napoleona odnosno njegova brata, talijanskog kralja.

Ovaj zadatak najlakše su mogli ostvriti zauzimanjem otoka Visa, na koji su

već uvelike navraćali gusari i krijumčari Sredozemlja. Francuska nije imala snage oduprijeti se gusarstvu. Istodobno je rasla i ekonomski moć otoka Visa. U njemu je u to vrijeme boravilo tisuće trgovaca iz Engleske, Italije, Njemačke i Dalmacije, pa su kuće bile pune stranca. Vis je tada imao 12 000 stanovnika, više nego ikada u svojoj dugo i bogatoj povijesti.

Napoleon se uvjerio da su Francuzi samo nominalni gospodari Visa, pa je zapovjedio svojoj francusko-talijanskoj floti njegovo zauzimanje i utvrđivanje. Prvi pokušaj Napoleonova admirala Bernarda Dubourdieua završio je prepadom na gusarske brodove u viškoj luci, što nije dalo naročite rezultate. Englezi se ondje nisu ni nalazili. Na Napoleonono-

kao što je poznato, završiti Napoleonom porazom i napuštanjem jadranskih obala.

Tijekom 1813. godine Englezi, oslanjajući se na Vis, počinju se jače angažirati u Dalmaciji zauzimanjem Korčule, Mljeta, Hvara i dubrovačkih otoka Šipana, Lopuda i Koločepa.

Viška bitka 1866. godine

Prema odluci Bečkog kongresa 1814./1815. godine, posjedi nekadašnje Mletačke Republike i Dubrovačke Republike pripali su Austriji, a Vis je ostao pod vlašću V. Britanije. Zbog strateške važnosti Visa, Austrija je učinila sve da uspostavi svoju vlast nad otokom; dogоворom i zamjenom teritorija s V. Britanijom to je i uspjela. Vis je 1860.

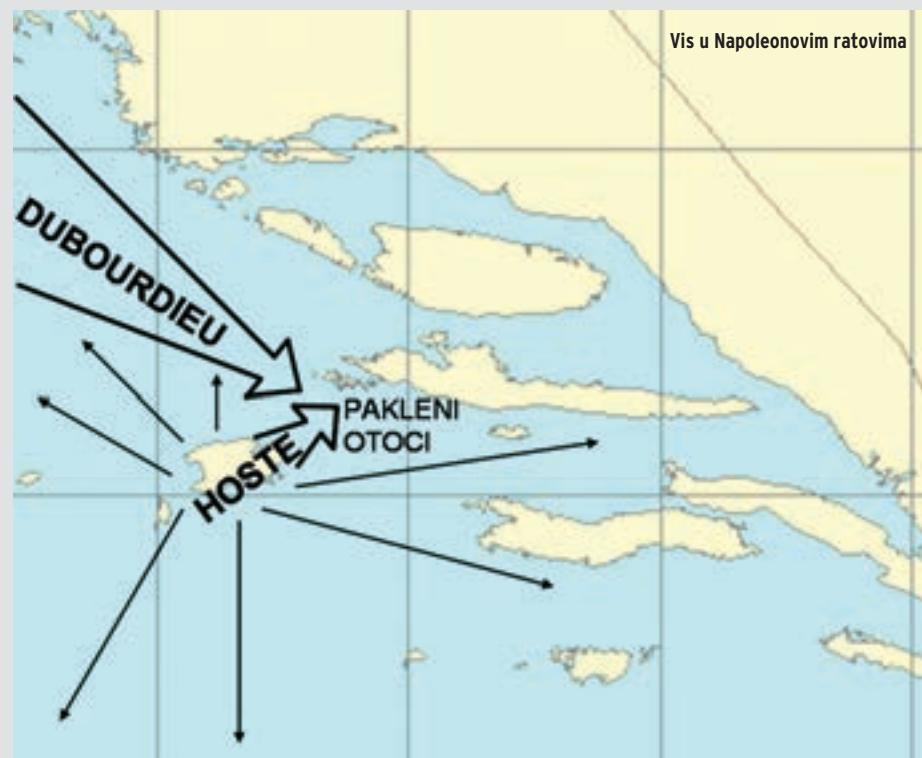
Izvor: Pomorska enciklopedija, Zagreb, 1989.

vo inzistiranje uslijedio je drugi pokušaj, koji je doveo do bitke kod Paklenih otoka 13. ožujka 1811. Francusko-talijanska eskadra, koja je bila daleko nadmoćnija brojem brodova i ljudi, pretrpjela je poraz od dobro uvježbane eskadre pod zapovijedanjem mladog i ambicioznog komodora Williama Hostea. Nakon ove bitke na moru (u Viškom kanalu) Englezi su osvojili Vis i počeli s izgradnjom tvrđava, čiji se ostaci i danas vide na ulazu u višku luku.

Otok Vis je za Engleze postao snažno uporište na istočnoj obali Jadranu koju su držali Francuzi. Oni nisu bili snaga sposobni za obračun s Englezima, budući da su od 1812. godine bili zauzeti velikom invazijom na Rusiju koja će,

godine proglašen austrijskom ratnom lukom.

Talijanska flota, brojčano i materijalno nadmoćnija, imala je zadaču uspostaviti pomorsku dominaciju na Jadranu. Zapovjednik talijanske flote admirал Persano isplovio je iz Ancone 16. srpnja. i stigao pred Vis 17. srpnja 1866. Raspolaže je s 11 oklopnih brodova (oklopniča Affondatore priključila se 19. srpnja.), sedam fregata i jednom korvetom na vijak, tri korvete na kotače, tri topnjače i nekoliko izvidnica. Operativni zadatak bio je zauzeti otok Vis, pa ga je talijanska flota od 17. do 19. srpnja opsjedala i u više navrata pokušala je svojim snagama pomorskim desantom izvesti invaziju na njega. Prema planu Talijani

su brodskim topništvom trebali neutralizirati njegove obalne topničke utvrde: admiral Vacca trebao je s četiri linijska broda izvesti diverziju protiv Komiže, na zapadnom dijelu otoka, admirал Albini s osam drvenih brodova trebao je izvesti desant u uvali Rukavac, a glavnina od osam oklopnih brodova pod Persanovim zapovijedanjem trebala je napasti utvrđenja na ulazu u višku luku.

Operacije prema ovome planu počele su 18. srpnja., međutim njihov tijek bio je nepovoljan za Talijane, osobito zbog činjenice da su utvrde bile previše na brdu pa ih brodski topovi nisu mogli uništiti. Zapovjednik otoka o napadu na Vis telegrafski je obavijestio austrijskog admirala Tegetthoffa. U ranim poslijepodnevnim satima 19. srpnja sa sidrišta iz Pule i Fažane isplovila je čitava austrijska flota i krenula prema Visu. Talijani su se 20. srpnja, poslije dva neuspjela pokušaja da u Zakamici iskrcaju snage, pripremali za novi napad. Ujutro 20. srpnja pred Visom se pojavio Tegetthoff sa svojom flotom. Persano je prekinuo napad na višku luku i prestrojio je flotu u bojni red brazde. Talijanska flota ušla je u borbu s devet oklopnih brodova.

Austrijska flota, podijeljena u tri divizije, plovila je u poretku kolone s brodovima u formaciji klina. U prvoj diviziji imala je sedam oklopnih brodova na čelu s admiralskim brodom Ferdinand Max; drugu diviziju od sedam drvenih brodova vodio je komodor Petz na linijskom brodu Kaiser, a treću diviziju činilo je sedam topovnjača. Na vidiku talijanske flote Tegetthoff je signalom dao zapovijed: *Napasti neprijateljske brodove i potapati ih kljunom*. Budući da je zbog Persanova prekrcanja s Re d'Italia na oklopnjaču Affondatore talijanska prethodnica malo odmaknula od središta, Tegetthoff se sa svojom divizijom probio u nastali prostor i napao talijanski centar. U ovoj fazi bitka se pretvorila u borbu broda protiv broda. Austrijski admiralski brod naletio je na Re d'Italia i potopio je; Kaiser je teško oštetio Re di Portogallo, ali je pritom i sam bio oštećen. Talijanski oklopni brod Palestro, oštećen topničkom paljbom, prekinuo je borbu, a pri povlačenju prema Italiji eksplodirao je i potonuo. Persano je prekinuo borbu i uputio se prema Anconi, a Thegetthoff se nije upuštao u progon neprijatelja, jer je

brzina njegovih brodova bila manja od talijanskih.

Talijanska flota u ovoj bici nije bila ozbiljno načeta, ali posljedice bitke bile su katastrofalne za talijansku politiku. Viška bitka jedna je od najvažnijih pomorskih bitaka u IX. st. na Jadranu. U njoj je došla do izražaja spremnost flote austrijske mornarice u kojoj su hrvatski pomorci imali znatnog udjela.

U Viškoj bici od ukupno 7871 mornara sudjelovalo je oko 5000 Hrvata koji su činili veliki dio časničkog kadra austrijske mornarice. Hrvati su pobjedu u Viškoj bici doživjeli kao svoj uspjeh jer se odvijala na području Hrvatske, a nositelji pobjede bili su hrvatski mornari¹.

Pobjeda u Viškoj bici imala je veliki utjecaj na politički i kulturni tijek zbijavanja u Hrvatskoj, posebice na ciljeve narodnog pokreta u Dalmaciji i Istri u funkciji ujedinjenja s ostalim hrvatskim zemljama.

Dana 16. lipnja 2009. u službeni posjet Hrvatskoj ratnoj mornarici došao je zapovjednik talijanske ratne mornarice admiral Paolo La Rosa. Posebnost cjelokupnog programa posjeta iskazana je polaganjem vijenca zapovjednika Hrvatske ratne mornarice kontraadmirala Ante Urlića i zapovjednika Talijanske ratne mornarice admirala Paola La Rose kod spomenika "Viški lav" u Visu, koji je podignut u spomen svim poginulim mornarima u Viškom boju.

Polaganje vijenca na simboličan način predstavlja pružanje ruke prijateljstva i potvrdu da Talijanska i Hrvatska ratna mornarica imaju želju graditi zajedničku sigurnost Jadranskog mora što i potvrđuje natpis na spomeniku "Viški lav".

Ujedinjena Europa počiva na mnoštvu povijesnih konfliktova. Promatrajte valove Jadranskog mora kako prenose poruku mira i razumijevanja.

Vis u II. svjetskom ratu

Poslije kapitulacije Italije u listopadu 1943., Nijemci su uputili velike snage prema srednjoj Dalmaciji da bi zamijenili talijansku okupacijsku vlast, osigurali pomorski promet duž istočne obale Jadran

i spriječili moguće savezničko iskrcavanje na dalmatinskoj obali. Do polovice siječnja 1944. uspjelo im je zauzeti primorje i sve otoke osim Visa, bez obzira na činjenicu što se okupacijska vlast svodila samo na držanje prometnoga čvorišta i važnih punktova na obali i otocima.

Od siječnja 1944. počinje intenzivno utvrđivanje otoka Visa, okupljanje stanovništva s okupiranih otoka i obale, provođenje zbjega u Italiju i Egipt (El Shat). Vis postupno postaje tvrđava partizanske vojske Jugoslavije, na koju se oslanjaju i savezničke snage. U srpnju 1944. na Vis dolazi Vrhovni štab partizanske vojske Jugoslavije te se s njega zapovijedalo borbom na cijelom teritoriju bivše Jugoslavije.

Saveznici (Englezi) izgrađuju zračnu luku s koje polijeću partizanski i saveznički zrakoplovi radi djelovanja po neprijateljskim snagama u Dalmaciji. Na

nju stalnih veza sa susjednim i daljim otocima u Dalmatinskom primorju, kao i s mjestima na kontinentalnom dijelu. Ostvarene su stalne veze s Dugim otokom, Kornatima, Žirjem, Malim Drvenikom, Šoltom, Bračem, Hvarom, Lastovom, Sućem, Biokovom, Pelješcem i Palagružom. Preko punktova na otocima i obali ostvarivana je veza s daljim središtema. Malim brodovima nisu prevoženi samo teklići nego i dragocjeni materijal koji je dobivan od saveznika (oružje, sanitetski materijal i hrana). U povratku su prevoženi ranjenici i bolesnici.

S Visa su se provodili desantni pripadi na susjedne otoke koje su držali Nijemci. U nekim desantima sudjelovale su i Savezničke snage s Visa. U travnju 1944. izvedeni su istodobni desanti na Mljet i Korčulu, tako da je protivnik bio iznenaden i zbunjen. U svibnju je izведен desant na Šoltu, a početkom

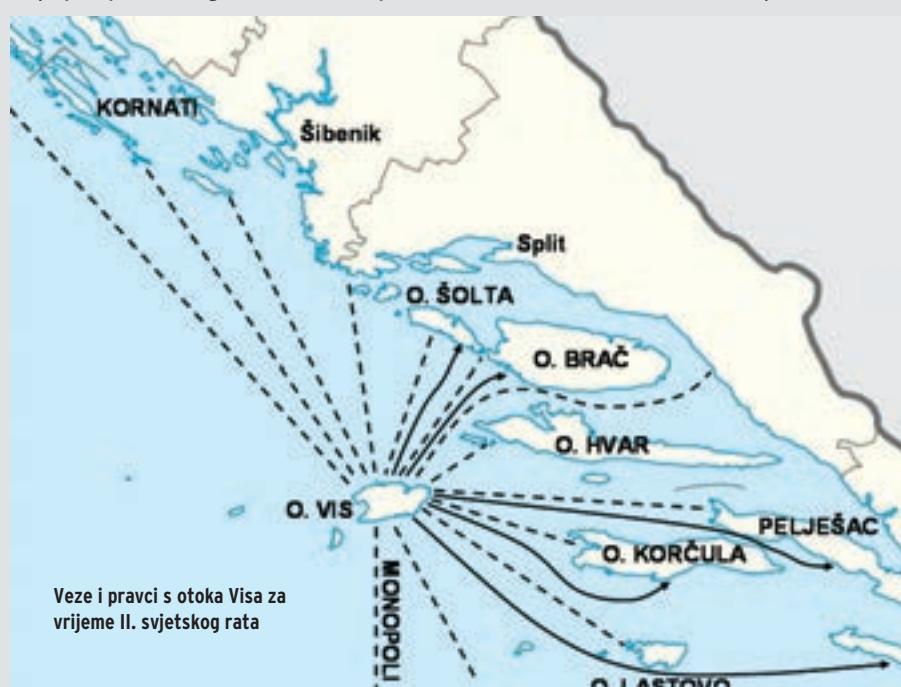
nja otoka za krupnije savezničke intervencije na istočnoj jadranskoj obali. Više je puta razrađivan plan za desant na Vis, ali je svaki put odgađan, dok konačno nije bio napušten. Okupator uistinu nije imao snaga iskrcati se na Vis. Branitelji na otoku bili su odlučni pružiti otpor do krajnjih granica, jer nije bilo mogućnosti za povlačenje niti je bilo alternativnih rješenja. Vis je u suradnji sa savezničkim snagama tako utvrđen da bi zaista bio neizvjestan bilo kakav desant na njega.

Vis u Domovinskom ratu

Otok Vis je od II. svjetskog rata do osamostaljenja Republike Hrvatske i početka Domovinskog rata 1991. godine bio dobro utvrđena i organizirana vojna zona u službi bivše JRM-a. Može se reći da je bivša JRM maksimalno iskoristila i funkcionalno povezala vojnogeografske čimbenike otoka Visa, o čemu svjedoče brojni potkopi te vojni objekti u sjeverozapadnom i sjeveroistočnom dijelu viške uvale.

Uspješna minská djelovanja, djelovanja obalnog topništva HRM-a te diverzantske akcije hrvatskih diverzanta prisilile su protivničku mornaricu na povlačenje iz unutarnjih morskih voda RH. Međutim, neprijateljske snage iskoristile su stratešku poziciju Visa kao najudaljenijeg otoka u srednjem Jadranu, odakle su nesmetano provodile pomorske blokade i napade, ali i dostavljale sve što je bilo potrebno za njihove postrojbe i brodove. S druge strane snage Hrvatske ratne mornarice morale su se više usredotočiti na sukobe u pomorskim kanalima i obranu primorskih gradova, pa u Visu nije bilo znatnijih sukoba. Bivša JRM je iz Visa blokirala pristup Splitu i u nekoliko navrata bojno djelovala po gradu i okolicu, na što su branitelji energično odgovarali.

Na otoku Visu za vrijeme prve pomorske blokade (17. - 23. rujna 1991.) bio je baziran školski brod Galeb, zapovjednički brod flote bivše JRM-a, podmornica, raketna topovnjača 404, pet raketnih čamaca, dva torpedna čamaca i nekoliko pomoćnih brodova; potkraj

nju slijecu saveznički zrakoplovi koji leti u dubinu protivnika, posebno ako su oštećeni i ako je potrebno spašavati zrakoplovne posade. Preko Visa se održava veza s bazom u Monopoliju, koja je uspostavljena zbog potreba partizanske vojske Jugoslavije.

Neposredni odnos Visa sa srednjom Dalmacijom ogledao se u održava-

srpnja na Brač. U srpnju i kolovozu, dakle neposredno prije oslobođenja većeg dijela bivšeg jugoslavenskoga teritorija izvedeni su i desanti na poluotok Pelješac i ponovno na sve srednjodalma-

tinske otoke.

Hitler je zapovjedio zauzimanje otoka Visa. Bojao se ne samo uz nemiravanja okupacijskoga režima nego i iskoristava-

1991. i početkom 1992. godine na Visu su se nalazile dvije raketne topovnjače, dva raketna i dva torpedna čamca. Pomorsku blokadu srednjeg i dijela južnog Jadrana između ostalih provodila je taktička grupa Vis (jedan VPBR-34, jedan RTOP, dva RČ-a i dva PČ-a). Za vrijeme druge pomorske blokade neprijateljske snage proširile su blokadu na većinu hrvatskih luka, a u trećoj pomorskoj blokadi, proglašenoj 8. studenog nisu bili otoci Lastovo, Mljet, Vis i luka Pula, da bi neprijatelj zaštitio svoje povlačenje sa sjevera. Bivša JRM je do kraja studenog

topa 85 mm, dva PZO topa 20 mm i dvije PZO strojnica 12,7 mm. Dio pripadnika 7. OTB-a Pelegrin s otoka Hvara u idućih mjesec dana provodio je obuku vojnika na otoku Visu. Nakon obuke nove posade koju su činili Višani, nova postrojba OTB-a počela je samostalno djelovati od 16. srpnja pod imenom OTB Smokova otok Vis. Postrojba je poslije naoružana još jednim topom 85 mm koji je dopremljen iz Ploča. U raščlambi "Borbena djelovanja HRM-a tijekom 1991. godine" navodi se da je OTB Smokova otok Vis raspolagao

šte važnih navigacijskih i trgovačkih putova) otok Vis imao iznimno burnu povijest.

Upravo je stoga Hrvatska ratna mornarica instalirala radarsku postaju, tj. Postaju obalnog motrenja (POM) na Visu (napuštanjem jugoslavenske vojske 1993. godine provedena je modernizacija i opremanje te infrastrukturna dogradnja).

POM je smješten izvan naseljenih mjesto na najvišem vrhu otoka Visa - Humu, iznad grada Komiže na nadmorskoj visini od oko 587 metara i površine je cca 20.000 m². Postaja se sastoji od motrilačkog tornja, potkopa, skladišnih prostora, energetskih stanica te zapovjedno-stambenog objekta. Jedna je od ukupno devet postaja u sastavu bojne OSMiO HRM-a.

Zadaća Postaje obalnog motrenja Vis je motrenje morske površine u području doseg senzorskih i komunikacijsko-informacijskih sustava, u svrhu sigurnosti pomorskog prometa te nadzora i zaštite interesa RH u području srednjeg Jadrana. Postaja obalnog motrenja Vis opremljena je radarskim sustavima Enhanced Peregrine i GEM SC-2050 XS, čijom uporabom se nadzire ZERP, vanjski granični pojasi i prilazi teritorijalnom moru, sustav odvojene plovidbe S - SW otoka Palagruže, unutarnji morski pomorski pravci, dijelovi Korčulanskog i Lastovskog kanala, Splitska vrata, Drvenička vrata itd.

Osim toga POM Vis kao i svi drugi POM-ovi, odredbama Nacionalnog plana traganja i spašavanja ljudskih života na moru svrstana je u obalne promatračke snage. To znači da se u bilo kojem stupnju opasnosti na moru (neizvjesnosti, pripravnosti, pogibelji) i operacijama traganja i spašavanja rabe njezine usluge - informacije. Bitno je napomenuti da POM Vis osim klasičnih vojnih zadaća obavlja i druge zadaće kao što su protupožarni motrenje otoka i javljanje, meteorološko izviđanje, osiguranje helidroma (medicinski letovi, vatrogastvo itd.), motrenje u svrhu sprečavanja povrede zabranjenih ribolovnih zona te

Polaganje vijenca zapovjedniku Hrvatske ratne mornarice kontraadmiralu Ante Urliću i zapovjedniku Talijanske ratne mornarice admiralu Paolu La Rose uz nazočnost gradonačelnika Visa, kod spomenika "Viški lav" u Visu

1991. izvukla oštećene brodove s otoka Visa prema lukama baziranja u Crnoj Gori.

Hrvatska ratna mornarica na Božić 1991. bila je spremna napasti brodove bazirane na otoku Visu, a viške vojarne izolirati ili osvojiti. Od toga se odustalo zbog sklopljenog sporazuma o prekidu borbenih djelovanja. Uporišta na otoku Visu i Lastovu do kraja svibnja 1992. napustio je i zadnji vojnik JRM-a.

Dana 15. lipnja 1992. kompletno naoružanje 7. obalne topničke bitnice 85 mm Pelegrin s otoka Hvara prebačeno je na otok Vis u vojarnu "Smokova". Naoružanje se sastojalo od dva obalna

topovima 3 × 85 mm a u veljači 1994. i topovima T12 (3 × 100 mm).

Nakon toga vrlo brzo se pristupilo organizaciji obalnoga motrenja na srednjem Jadranu, pa je na Visu, zbog njegova strateškog položaja, 1. prosinca 1992. počela raditi radarska postaja s obalnom službom motrenja i obavešćivanja Hrvatske ratne mornarice. Nakon mobilizacije na otoku je ustrojena i domobranska satnija Vis koja je imala 120 vojnika.

Postaja obalnog motrenja Vis

Prisjetimo se da je zbog svog geotektonskog i trgovачkog položaja (sjeci-

izlova ribe u teritorijalnim vodama od stranih ribarica, što nije rijedak slučaj pogotovo u području sjeverno od otoka Palagruže.

POM Vis je prepoznat i perspektivan ne samo za potrebe HRM-a i OSRH u cjelini već je zbog svoga položaja zanimljiv i ostalim tijelima državne uprave i civilnim strukturama. Tako su na lokaciji POM Vis instalirani sustav za automatsku identifikaciju brodova AIS, čiji je korisnik Ministarstvo mora prometa i infrastrukture, komunikacijsko-informacijski sustav Ministarstva unutarnjih poslova, mjerna stanica Državnog hidrometeorološkog zavoda, četiri repetitora Plovputa te bazne stanice mobilnih operatera.

Posebno treba naglasiti aktualnu provedbu Sporazuma između MMPI-ja i MORH-a o suradnji u projektu Hrvatski sustav za nadzor i upravljanje pomorskim prometom CVTMIS (*Croatian vessel traffic monitoring and information system*). Projekt se financira iz PHARE 2005 Maritime safety programa, u sklopu kojeg će MMPI instalirati svoj radar na POM-u Vis te na još četiri vojne lokacije. Ovakvom suradnjom postiže se racionalizacija sredstava i osoblja (izgrađena infrastruktura na POM-u HRM-a, sigurnost) a u konačnici, realizacijom projekta 2010./2011. godine omogućiti će se razmjena podataka motrenja i automatske identifikacije što će povećati sigurnost plovidbe Jadranom.

Vis nakon Domovinskog rata

U današnje vrijeme stabilizacijom političke situacije u regiji mnogi su skloni donositi ocjene da Vis s vojnog stajališta više nema stratešku važnost i postavljaju pitanja nužnosti vojnih instalacija na otoku. Međutim, zaboravljaju da je otok Vis zbog svoje dominantnosti na središnjem dijelu Jadrana, iznimno važna točka u smislu sigurnosti plovidbe i zaštite interesa Republike Hrvatske na moru. Jadransko je more jedan od najvažnijih gospodarskih resursa Republike Hrvatske te je njegova zaštita od posebnog interesa i nije ju moguće provoditi bez kvalitetna nadzora.

Sagledavajući povijesnu retrospektivu, Vis je uvijek bio temeljni čimbenik obrane srednjodalmatinskoga primorja od protivnika koji je dolazio s otvorenog mora. Ovo nedvojbeno potvrđuju primjeri iz staroga vijeka, Napoleonovih ratova, austro-ugarske vladavine, iz II. svjetskog rata, Domovinskog rata pa i iz vremena nakon Domovinskog rata. Vis je uvijek bio nerazdvojno povezan sa svojim primorskim i kontinentalni zaleđem.

Što se može očekivati u budućnosti, hoće li vojnogeografska uloga Visa

Obalna topnička bitnica

jačati ili slabiti, hoće li se mijenjati? Polazeći od činjenice da suvremeni način ratovanja sve manje uvažava zapreke oblikovane reljefom, moglo bi se zaključiti da će i uloga otoka Visa kao geografske zapreke u budućnosti opadati (dalekometna navođena oružja, rakete obala-more, obala-obala, opasnosti iz zraka i sl.). Međutim, može se tvrditi da Vis nikada neće izgubiti svoje vojnostrateško značenje na jadranskom pomorskom bojištu. Njegova eksponicija prema otvorenom moru i Otrantskim vratima vrlo je važna za usklađeno djelovanje. Na nacionalnoj razini otok Vis ima iznimno značenje u operacijama traganja i spašavanja na moru, u komunikacijskom i informacijskom sustavu i u funkciranju mјernih stanica Državnog hidrometeorološkog zavoda, pa su u tom smislu potrebna daljnja ulaganja u razvijanje otočne infrastrukture. ■

LITERATURA

Grupa autora: Vis - monografija, Otokar Keršovani, Rijeka 1974.

Jadranska obala i otoci, vodič i atlas

br. 3, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1975.

Novak, G.: Prošlost Dalmacije, (knjiga prva: Od najstarijih vremena do Kandijskog rata; knjiga druga: Od Kandijskog rata do Rapalskog ugovora, Marjan tisak, Split 2004.

Tešić, M.: Vojnopomorska geografija, DSNO 1968.

Tešić, M.: Fizičkogeografske karakteristike nerazvijenih područja Dalmacije kao prirodna osnova za ekonomski djelatnosti, Institut za pomorsku, turističku i obalu privredu, Split 1975.

Grupa autora: Pomorska enciklopedija, svezak I.-VI., Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1972.-83.

Grupa autora: Pomorska enciklopedija, svezak VII. i VIII., Jugoslavenski leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 1985.-89.

Grupa autora: Vojna enciklopedija, svezak I.-X., izdanje redakcije Vojne enciklopedije, Beograd 1970.-75.

1 Zastupljenost Hrvata u dočasničkom i časnicičkom osoblju u Viškoj bici je značajna. Dva časnika Hrvata bili su zapovjednici brodova. U činu kapetana bojnog broda Juraj Miošić bio je zapovjednik fregate na vijak Schwarzenberg i kako se istaknuo u boji. Odlikovan je odlicjem Leopolda s ratnom dekoracijom kao peti u rangu, računajući od Tegetthoffa. Miošić je poslije bitke promaknut u čin kontraadmirala. U prosincu 1871. godine u činu kontraadmirala zamjenik je zapovjednika mornarice. Marko Eugen Florio, kapetan fregate, u Viškoj bici bio je zapovjednik korvete na vijak Erzherzog Friedrich. Za pobjedu je odlikovan Viteškim križem Leopoldovog odličja te je promaknut u viši čin. Poslije tridesetogodišnjeg obnašanja raznih zapovjedničkih dužnosti umirovljen je u činu kontraadmirala.

Osobit pothvat učinio je dočasnik Nikola Karković s Hvara, junak Viškog boja, koji je u jeku bitke ugrabio zastavu s talijanskog broda Palestro. Karković je unatoč jakoj puščanoj paljbi, kada je Tegetthoffov zapovjednički brod Erzherzog Ferdinand Maximilijan kljunom udario talijansku oklopnujaču Palestro takvom silinom da je sošnjak s krmenom zastavom s talijanskog broda pao na austrijski brod, ugrabio zastavu i privezao je na svoj brod. Bio je to vrijedan ratni trofej. Dijelovi zastave i danas se čuvaju kao uspomena na tu bitku i pobjedu te hrabrost hrvatskih mornara.

Petar Kumičić u svom djelu *Viški boj* navodi poimenični popis poginulih pomoraca i od 35 navedenih dvadesetorkica su Hrvati.

U tijeku je modernizacija i opremanje francuskih Rafalea za širi spektar borbenih djelovanja i izvidničke zadaće

DASSAULT RAFALE - TRI U JEDNOM

Dassault Rafale je dvomotorni višenamjenski lovac francuske proizvodnje. Proizvodi se za potrebe francuskog ratnog zrakoplovstva u standardnoj inačici te palubna inačica za ratnu mornaricu.

Rafale je nastao iz potrebe francuske vojske za zamjenom aviona Jaguar i dotrajalih palubnih lovaca F-8 Crusader. Imo napredni integrirani sustav SPECTRA koji pilotu omogućuje iznimno veliku

svijest o situaciji te uključuje upozorenja o neprijateljskom zahvatu nadolazećih infracrveno vođenih projektila i uporabu protumjera te aktivnog ometanja neprijateljskih frekvencija.

Proizvedene su inačice: Rafale B je dvosjed koji je u početku trebao biti samo trenažni zrakoplov, no borbena iskustva su pokazala važnost drugog člana posade na jurišnim zadaćama. Rafale C je višenamjenski lovac jedno-

sjed namijenjen ratnom zrakoplovstvu. Rafale M je palubni lovac jednosjed s mogućnostima kao i Rafale C, uz dodatne preinake i poboljšanja za djelovanje s nosača zrakoplova.

Standardi u proizvodnji, odnosno podjela prema namjeni slijedeći su: F1 (France 1) - opremljen za zračnu borbu zrak-zrak, F2 - namijenjen za borbu zrak-zemlja te izviđanje, F3 - 3D radar i nuklearni projektili.

Mornarički Rafale-M polijeće s nosača zrakoplova

Tijekom rotacija u Afganistanu 2007./08., Rafale je bio opremljen relativno ograničenim borbenim kompletom: GBU-12 laserski navođene bombe, inercijski vođeni zrak-zemlja projektili AASM i top kalibra 30 mm s ograničenim djelovanjem u režimu zrak-zemlja.

Rafale je tad imao borbeni standard F2, bez mogućnosti izvidničkih djelovanja, a napad se morao izvoditi u koordinaciji s prijateljskim zrakoplovima ili uz pomoć zemaljske potpore rabeći pritom konvencionalnu radiokomunikaciju.

Ovaj će put Rafale biti nadograđen u standard F3, što znači modernizaciju koja se sastoji od višefunkcijske konfiguracije s laserskim označivačem cilja Damocles i podtrupnim kontejnerom za izvidnička djelovanja Reco NG te topom 30 mm bez ograničenja za režim djelovanja zrak-zemlja.

Sustav Rover (Remote Operations Video Enhanced Receiver) za slanje podataka i modernizirana unutrašnjost pilotske kabine prikazuju zemaljske položaje i pokrete neprijatelja u stvarnom vremenu što uvelike olakšava planiranje i sama borbena djelovanja.

Francuska je krajem listopada prošle godine poslala nuklearni nosač zrakoplova "Charles de Gaulle" kao potporu zračnim operacijama u Afganistanu.

Reco NG, moderni sustav za izviđanje

Francusko zrakoplovstvo planira u Kandahar poslati cijelu eskadrilu standarda Rafale F3 radi jačanja snaga. Uz pokazivanje borbene spremnosti višenamjenskog Rafalea, razmještaj u Afganistanu ima dodatnu zadaću, a ta je skupiti potrebna iskustva i tako poduprijeti napore za povećanje izvoza.

Potencijalni kandidati za kupovinu su Brazil i Ujedinjeni Arapski Emirati.

Sve inačice Rafalea koje su naručene prije 2009. bit će dograđene u F3

standard, što uključuje i devet mornaričkih zrakoplova koji su u standardu F1.

Flotu čini 35 dvosjeda i 18 jednosjeda, dok se očekuje da do kraja 2013. u operativnom sastavu bude 39 dvosjeda i 44 jednosjeda.

Opremljen brzim infracrvenim pretraživačem i optičkim sustavom visoke rezolucije, Thalesov Reco NG osigurava digitalne fotografije na malim visinama pri velikoj brzini te na srednjim do velikim visinama, a u svrhu izviđanja. Fotografije su toliko precizne da imaju rezoluciju od nekoliko centimetara, što daje podatke pomoću kojih se brzo izračunava brzina pokretne neprijateljske vojske na tlu. Reco NG je zamišljen kao kompletan sustav što uključuje i pripremu misije te obradu podataka i dogradnju hardvera, a zadaće obavlja i bez intervencije pilota. Slikovni podaci mogu biti prikazani na zaslonu u pilotskoj kabini te prebacivani u digitalnom obliku u stvarnom vremenu. Zrakoplovstvo danas posjeduje sedam Reco NG-a od naručenih 12, a mogu se rabiti i na avionima: Mirage 2000-5 i SU-30. Ostalih pet trebaju biti dostavljeni prije kraja 2012. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr)

Mornarička palubna inačica zrakoplova Rafale

Misija je presedan po kojem su uspostavljane ostale mirovne misije Ujedinjenih naroda, dok su pripadnici i iskustva misije poslužili kao jezgra drugih mirovnih misija diljem svijeta

UNTSO - PALESTINA 1948. - (II. dio)

Regija je u sljedećih nekoliko desetljeća od osnivanja misije doživjela brojne nove sukobe koji su mijenjali crtu razdvajanja te se i UNTSO bio prisiljen mijenjati zajedno s novonastalim situacijama

Izraelske pobjede tijekom jeseni

i zime 1948. stvorile su nesuglasice među arapskim saveznicima u pogledu daljnog vođenja rata. Jordan i Irak su bili spremni na pregovore s Izraelcima, dok je egipatski kralj Faruk I. odbio pred vlastitom javnosti priznati poraz i dalje zagovarao nastavak borbi. Završna faza rata je počela početkom listopada izraelskom ofenzivom na južnom bojištu, u kojoj su nakon deset dana borbi Egipćani odbačeni u Pojas Gaze. Potkraj prosinca 1948. Izraelci kreću u novu ofenzivu na području pustinje Negev. Pošto je izraelska vojska odsjekla egipatske snage u Gazi i egipatski kralj je 13. siječnja 1949. prihvatio prekid vatre.

Kraj rata

U siječnju je počela primjena dviju prije donesenih odluka UN-a; Rezolucije 62 Vijeća sigurnosti kojom se tražila uspostava primirja izravnim ili posredovanim pregovorima te Rezolucije 194 Glavne skupštine koja se bavila izbjeglicama i podjelom Jeruzalema. Pregоворi koji su počeli sredinom siječnja na otoku Rodosu su 24. veljače rezultirali potpisivanjem prekida vatre između Izraela i Egipta,iza čega su slijedila zasebna primirja s Libanonom (potpisano 23. ožujka), Jordanom (3. travnja) te Sirijom (20. srpnja 1949.). Najteži su se pokazali pregovori sa Sirijom, budući da je sirijska vojska nadzirala dio područja koja su planom podjele bila namijenjena Izraelu. Potpisivanje primirja sa Sirijom je kasnilo i jer je u Damasku izведен vojni udar pukovnika Husni al-Zaima, što je bio prvi u nizu primjera miješanja vojske u politiku na području Bliskog istoka.

Teritorij pod izraelskim nadzorom je nakon rata bio veći za oko 3400 km²

od površine koja mu je prvo bitno bila namijenjena UN-ovim planom podjele. Tako je sedamdeset posto ili oko 20 tisuća km² bivšeg mandatnog područja Palestine ušlo u sastav Izraela. Od dijelova Palestine koji su nadzirale arapske vojske, područje Gaze je bilo pripojeno Egiptu, dok je prostor zapadne obale rijeke Jordan pripojila Transjordaniju koja je 1949. promjenila ime u Hašemitsko Kraljevstvo Jordan. Pripajanjem ostatka Palestine, Jordan je udvostručio svoje stanovništvo, ali i naštetio palestinskim zahtjevima za suverenom državom.

Tijekom i nakon svršetka borbi je na teritorij susjednih zemalja prebjeglo ili protjerano otprilike 780 tisuća palestinskih Arapa, više stotina arapskih naselja je nestalo a arapska kultura je izbrisana iz gradova na obali. Taj veliki izbjeglički val stvoren nakon prvog izraelsko-arapskog rata je postao uzrok mnogih regionalnih sukoba koji su uslijedili u budućnosti i stalni izvor destabilizacije cijelog područja. Palestinsko pitanje je i danas jedna od najtežih dvojbji koja opterećuje međunarodnu zajednicu.

Misija nastavlja s radom

Zaključnjem općeg prekida vatre između Izraela, Egipta, Jordana, Libanona i Sirije, u kolovozu 1949. je Rezolucijom 73 mandat misije UNTSO u skladu s četiri sporazuma o prekidu vatre proširen na pomoći sukobljenim stranama u primjeni potpisanih. Time je UNTSO dobio ovlasti djelovanja na teritoriju pet država (Izraela, Egipta, Jordana, Sirije i Libanona) te je i pravno postao autonomna mirovna operacija i službeno pomoćno tijelo Vijeća sigurnosti.

Regija je u sljedećih nekoliko desetljeća od osnivanja misije doživjela brojne nove sukobe koji su mijenjali crtu razdvajanja te se i UNTSO bio prisiljen mijenjati zajedno s novonastalim situacijama. Crte razdvajanja su se mijenjale nakon izraelsko-arapskih ratova 1956., 1967. i 1973., ali su promatrači UNTSO-a ostali u području kao tampon-zona između zaraćenih strana te su imali važnu ulogu u sprečavanju incidenta u otvorene oružane sukobe.

Na dan 30. kolovoza 2010. misija je imala 151 vojnog promatrača iz 23 zemalja (Argentina, Australija, Austrija, Belgija, Čile, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Irska, Italija, Kanada, Kina, Nepal, Nizozemska, Novi Zeland, Norveška, Rusija, SAD, Slovačka, Slovenija, Švedska i Švicarska) te 88 pripadnika civilnog osoblja i 123 lokalna civila. U više od šest desetljeća postojanja misije poginulo je 50 njezinih pripadnika; od čega je osam vojnika, 18 vojnih promatrača (uključujući i Bernadottea), osam pripadnika međunarodnog civilnog osoblja te šest lokalnog civilnog osoblja. Troškovi misije UNTSO za 2010. godinu se procjenjuju na 61 milijun američkih dolara. Sadašnji čelnik misije i zapovjednik glavnog stožera je general-bojnik Robert Mood iz Norveške.

Norveški general-bojnik Robert Mood (desno) aktualni je, 29. po redu, čelnik najstarije UN misije

Uspostava misije UNTSO postala je presedan i obrazac po kojem su idućih godina uspostavljane ostale mirovne misije Ujedinjenih naroda, dok su pripadnici i iskustva misije poslužili kao jezgra drugih mirovnih misija diljem svijeta. Prva je bila mirovna misija u indijsko-pakistanskom sukobu u kojem je UN bio angažiran usporedno sa židovsko-arapskim sukobom u Palestini, u kojem je 1949. uspostavljena misija UNMO-GIP koja je prerasla iz UN-ova povjerenstva za Indiju i Pakistan (UNCIP) uspostavljena još početkom 1948.

Iako je bio prva ustanovljena mirovna misija, UNTSO je aktivna do danas. Misija je evoluirajući od osnutka dobila dodatne ovlasti. UNTSO surađuje s pripadnicima drugih lokalnih mirovnih misija Ujedinjenih naroda: UNDOF na Golanskoj visoravni i UNFIL na području

ju Libanona. Na području razdvajanja Sirije i Izraela pripadnici UNTSO su pridruženi pripadnicima misije UNDOF, no i dalje su podređeni glavnom stožeru misije UNTSO. Operirajući iz grada Tiberiasa u Izraelu, Damaska i kampa Faquar u Siriji UNTSO održava 11 opservacijskih postaja duž crte razdvajanja na Golanskoj visoravni te redovne inspekcije oružja s obje strane (Opservacijska skupina Golan). U Libanonu pripadnici UNTSO-a djeluju iz grada Naquore te održavaju pet promatračkih postaja s libanonske strane crte razdvajanja (Opservacijska skupina Libanon). Promatrači UNTSO-a na egipatsko-izraelskoj liniji razdvajanja se nalaze u Ismailiji u Egiptu otkuda provode ophodnje duž Sinajskog poluotoka (Opservacijska skupina Egipat). ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

“Informacija o angažovanju jedinice JNA u Dalju 01.08.1991. godine” (okupacija Dalja, Aljmaša i Erduta) – (I. dio)

Prijavačanjem prijedloga Europske zajednice i SAD-a radi mirnoga rješenja krize u bivšoj Jugoslaviji 7. je srpnja 1991. na Brijunima (“Brijunska deklaracija”) hrvatsko vodstvo nastojalo izbjegići oružani sukob sa znatno nadmoćnjom JNA. No, umjesto mirnog rješenja krize, terorističke akcije srpskih ekstremista u Hrvatskoj u srpnju 1991. prerasle su u otvorenu i nemilosrdnu agresiju Srbije i Crne Gore, odnosno JNA i srpsko-crnogorskih snaga na Republiku Hrvatsku. U prva dva tjedna srpnja 1991., dakle na samom početku otvorene srpske agresije na Hrvatsku, poginulo je najmanje 26 gardista i 14 policajaca, a ranjeno 95 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Istodobno je poginulo najmanje pet, a ranjeno 18 civila.

Od sredine srpnja, na prostorima koje su velikosrpski ideolozi označili kao dijelove “velike Srbije”, napadi srpskih terorista i pripadnika srpskih paravojnih postrojbi na hrvatske građane, posebice na pripadnike ZNG-a i MUP-a RH, postali su svakodnevica. Tragičan niz zločina, kao i broj ubijenih i ranjenih pripadnika hrvatskih Oružanih snaga u napadima srpskih paravojnih postrojbi i JNA povećavao se iz dana u dan. Nakon ubojstava hrvatskih branitelja i civila na Banovini potkraj srpnja, kulminirao je 1. kolovoza 1991. pokoljem u Dalju, koji je do kraja razotkrio karakter započetoga rata. To nije bio sukob vojske protiv vojske, već rat protiv hrvatskoga naroda, njegove vjere i kulture. Policijska postaja u Dalju razrušena je tenkovskim granatama, a surova sila JNA i srpskih paravojnih postrojbi oborila se i na Erdut i Aljmaš, prognavši stanovnike spomenutih sela iz njihovih domova. Prognana je i Gospa od Utočišta (njezin kip sklonjen je u Osijek), čijem su svetištu u Aljmašu hodočastile tisuće katolika. Zbog blokade prometnica,

kroz koju srpski teroristi nisu propuštili ni sanitetska vozila, ranjenici su, zajedno s prognanicima, prema Osijeku prevezeni riječnim brodovima i tegljačicama.

Pojačano krijumčarenje oružja radi pripreme Srba na području Dalja za oružano djelovanje protiv demokratski izabrane hrvatske vlasti, policijskim zapisima može se pratiti od sredine svibnja 1991. Tijekom lipnja i srpnja 1991., oružje i streljivo prevezeno je iz Republike Srbije plovilima preko Dunava na područje Dalja u više navrata, u čemu su sudjelovali brojni mještani Dalja srpske nacionalnosti. Prema hrvatskim izvorima, za napad na Dalj i Hrvatsku tijekom srpnja 1991. bile su spremne 51. mehanizirana brigada JNA iz Pančeva pod zapovjedništvom pukovnika Enesa Tase, koja je od lipnja 1991. popunjena rezervnim sastavom, dijelom i iz Srbije, te pripadnicima srpskih (dobrovoljačkih) jedinica TO iz Dalja, Bijelog Brda i Borova Sela. U noći između 31. srpnja i 1. kolovoza, 1991., od 3 do 4,30 sati, jedinice 51. MB s pridruženim jedinicama TO počinju “topničku pripremu,” granatirajući šire područje Dalja i Erduta, pri čemu su pogodjeni i civilni objekti. Potom započinje pješački napad i razmještanje jedinica TO i dobrotvolačkih četa iz smjera Borova Sela, a 51. MB JNA prelazi preko mosta na rijeci Dunav kod Erduta i raspoređuje se na području Dalja i Erduta. Jedinice okupljene u Borovu Selu započele su napad prema Dalju podijeljene u tri skupine.

O događajima u Dalju 1. kolovoza 1991. govori izvješće Saveznog sekretarijata za narodnu obranu, od 15. kolovoza 1991., odnosno “Informacija o angažovanju jedinice JNA u sprečavanju medjunacionalnog oružanog sukoba u Dalju 01.08.1991. godine”, koja je trebala biti “hitno dostavljena predsedniku Komisije koju je formirala vlada Republi-

ke Hrvatske, gospodinu Draženu Budžiću”. Informaciju, u kojoj se podaci razlikuju od podataka u hrvatskim izvorima, je 12. kolovoza 1991. potpisao admiral Stane Brovet, “zamenik saveznog sekretara”.

“Na osnovu detaljno izvršene analize angažovanja jedinice JNA u sprečavanju medjunacionalnog oružanog sukoba u Dalju 01. 08. 1991. godine, utvrđeno je da je konkretno angažovanje izvršeno na sledeći način:

1. Prema naknadnim saznanjima, do kojih je došla angažovana jedinica JNA, oko 04.10 časova 01. 08. 1991. godine, došlo je do žestokog oružanog sukoba između oružanih formacija MUP-a i ZNG R. Hrvatske s jedne strane, i naoružanih građana s. Dalj s druge strane. Najžešće borbe vodjene su oko Policijske stanice u s. Dalj, po kojoj su meštani dejstvovali iz raznih orudja.

2. Prvo obaveštenje o sukobu jedinica JNA je dobila u 06.20 časova 01. 08. 1991. godine, kada je Policijska stanica Dalj, preko Policijske uprave Osijek, zatražila pomoć od jedinice JNA s ciljem prekida oružanog sukoba u Dalju i izvlačenja snaga MUP-a. Angažovanje JNA traženo je i od strane meštana uz obaveštenje da sukob snažno eskalira i da već ima veliki broj poginulih i ranjenih.

3. Na osnovu toga, Komanda jedinice koja je na ovom prostoru već duže vreme angažovana na sprečavanju oružanih medjunacionalnih sukoba, donela je odluku da svojim snagama interveniše u s. Dalj. Na izvršenje zadatka jedinica je krenula u 06.50 časova.”

Za razliku od navoda u “Informaciji”, prema hrvatskom izvoru topničko djelovanje jedinice JNA počelo je već oko 4 sata ujutro, a ne nakon 6 sati, kako se tvrdi u “Informaciji”. ■

*U sljedećem broju nastavak sadržaja “Informacije o angažovanju JNA u Dalju”, 01. 08. 1991.

Pleter

U Pleteru izvezena, mojeg roda nit
Izvezena, istkana
I na čuvanje nam dana
Od rođenja, za života pa do sudnjeg dana.

U Pleteru,
Upukana, krvlju ovijena
Naša povijest, naša polja, naše planine
Naša mora i naša stijena.

Ispreplele se niti,
I istkao se život hrvatskoga roda
Isprepleo se život, krv, ljubav i sloboda.
Ispreplela se stoljeća muke i rada

Povijest hrvatske države i svakog njenog grada
Domoljub je kažu
Na sebe odjenuo crven, bijel i plavi
Pa ga vječno štuje i vječno ga slavi

I Pleter plete, plete mati
Rekoh pleti, nemoj stati
Nemoj dati
Da ti uzmu platno tvoje

Ti ga meni daj nakon smrti svoje
Da ga plete, da ga čuvam
Kao i ti nekad u ruci svojoj
I ja da ga dam djeci svojoj

Da plete i žitna polja sijem
Jer u srcu crven, bijel i plav i ja krijem
Platno plete, Pleter tkam
Jer to je sve što mogu, da svojoj djeci dam.

Jer siromašan sam čovjek
I nemam svoga krova
Ali' je srce puno snova
Puno želja i nade

I ne dam da mi netko to ukrade.
Jedno zrno, jedne nade
Jedan Pleter što stoljećima pletu
Što dom naš grade.

Naše budućnosti, naše nade.

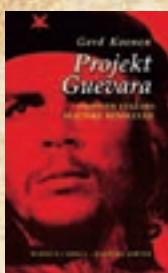
Marija TRBIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojnik@mohr.hr

BIBLIOTEKA

Koenen Gerd
Projekt Guevara - snovitim stazama svjetske revolucije
 Zagreb, Durieux, 2011.

Ova je knjiga životopis povijesne ličnosti i ikone dvadesetog stoljeća Ernesta Chea Guevare – u svjetlu njegova projekta jedne svjetske revolucije, koji će Koenen, po Bruceu Chatwinu, nazvati snovitim stazama. Bio je to idealistički i apokaliptični naum uperen ponajprije protiv Sjedinjenih Američkih Država, oličenja kapitalizma i svjetske atomske sile. Tim pothvatom, koji ga je na kraju stajao života, Che Guevara još je kao mlad postao univerzalnim simbolom čovjekova oslobođenja i prvom zvjezdrom "Nove ljevice" u drugoj polovici dvadesetog stoljeća, kojoj su se divili podjednako Jean-Paul Sartre kao i Patty Hearst. Koenen čitatelja ne vodi samo cijeli Cheovim životom već opisuje i njegove suputnike u borbi. Ponajprije su to tajnovita mlada Njemica rodom iz Argentine Tamara Bunke i kubanski revolucionar i macho Fidel Castro. Pozornica ovih likova podjednako je fascinantna: Buenos Aires, Mexico City, Miami, Prag i Istočni Berlin, gotovo cijela Južna i Srednja Amerika i, nadasve, Kuba od Sierre Maestre do Havane, u svem svojem blještavilu i melankoliji.

Priredila Mirela MENGES

VREMEPOV

27. travnja 1909.
Počela "Mladoturska revolucija"

Početkom XX. stoljeća nekad moćno Tursko carstvo nazivali su "bolesnikom na Bosporu". I to ne bez razloga. Turska je iznutra bila potkopavana nezadovoljstvom mnogih porobljenih naroda, a izvana ugrožena apetitima velikih sila koje su se htjele domaći dijelova onemoćalog carstva. Turski je sultan stajao na čelu feudalne piramide, što je bio povijesni anakronizam. U takvim okolnostima je bez udara vojske na dvor i bez uobičajenog krvoprolića izvedena Mladoturska revolucija. Skupina časnika i malobrojna liberalna inteligencija svrgnuli su s prijestolja ozloglašenog Abdula Hamida, glavnog predstavnika staroga nazadnog poretka. Novi sultan Muhammed obećao je poduprijeti parlament i uvesti pravednu vlast. Na vlast su došli reformisti, ali oni nisu ispunili očekivanja potlačenih naroda. Časnici nisu odveć marili za demokraciju, važnije im je bilo ojačati vojsku i očuvati granice carstva. Te reforme, međutim, nisu pomogle jer je Italija oružjem prigrabila Libiju, a male balkanske državice osvojile su gotovo cijelo tursko područje u Europi. "Mladoturci" su se tada okrenuli Centralnim silama, posebno Kajzerovoj Njemačkoj, kojoj nije bilo u interesu da se Rusija, Engleska i Francuska domognu Bospora i Dardanela te arapskih pokrajina pod turskim suverenitetom. Slom Centralnih sila 1918. donio je i slom Turskog carstva i "mladoturske" vlasti. Tek poslije vojnog sloma Kemal-paša Ataturk stvorit će od ostataka carstva novu, modernu Tursku na matičnom teritoriju.

22. travnja 1945. - probor logoraša iz ustaškog koncentracijskog logora u Jasenovcu
 26. travnja 1986. – nesreća u nuklearki u Černobilu
 28. travnja 1991. - pobunjeni Srbi uz pomoć JNA tenkova okupirali hrvatska selja u sjevernoj Dalmaciji

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Klapa "Sveti Juraj" nominirana za Porin

Klapa HRM-a "Sveti Juraj" nominirana je za Porin 2010. u kategoriji broj 25 - Najbolja izvedba klapske glazbe. Među nominiranim su i klape "Dišpet" i klapa "Šufit".

Nominacija za ovu prestižnu glazbenu nagradu još je jedna potvrda kvalitetnog rada Klape "Sveti Juraj" koja svojim brojnim nastupima i izdanim albumima prezentira ne samo jedinstvenu klapsku pjesmu nego i Oružane snage, kako u zemlji tako i svijetu.

L. PARLOV

FILMOTEKA

Solomon Kane

- fantastična akcijska avantura
- režija: Michael J. Bassett
- distribucija: Blitz film & video
- uloge: James Purefoy (Solomon Kane), Max von Sydow (Josiah Kane), Rachel Hurd-Ward (Meredith)
- trajanje: 104 min

Kapetan Solomon Kane je surovi stroj za ubijanje iz XVI. stoljeća. No, kad Kane odluči napasti misteriozni dvorac da bi opljačkao njegove bogataše, njegovu misiju zatekne sudbinski obrat. Kane iznenada ostane sam i suoči se sa sotoninim izaslanikom koji zatraži njegovu pokvarenu dušu. Kane zna da mora prekinuti s nasiljem i posvetiti se mirnom i poštenom životu. Međutim, njegova tek pronađena duhovnost uskoro nailazi na iskušenje. Mora se suočiti sa smrtnim tajnama svoje vlastite obitelji i spasiti svijet od sila zla...

Slavni američki pisac Robert E. Howard stvorio je kasnih dvadesetih godina prošlog stoljeća žanr pod nazivom "Mač i čarolija". Uz, danas mnogo poznatijeg Conana Barbarina, njegov najpoznatiji junak zove se Solomon Kane i njime je Howard plasirao svoj mračan pogled na svijet - krvav, fatalistički svjetonazor, pun depresije, a obogaćen istraživanjima o povijesti, filozofiji, poeziji i ratništvu. Naposljetku je Howard, bdijući pokraj samrtničke postelje vlastite majke, 1936. godine izvršio samoubojstvo. Iza sebe je ostavio više od 600 priča, a među njima desetke o Solomonu Kaneu. Iza toga se pojavio strip, pa starije filmske adaptacije i, eto, u naše doba supermoderan, čudima tehnologije naoružan, akcijski spektakl. Slično kao i "Lov na vještice" s Nicolasom Cageom, koji smo vidjeli prije mjesec-dva, film vrvi borbama i spektakularnim avanturama bez previše glumačkih ambicija. Holivudski producenti nepogrešivo znaju da posrnuli superjunaci poput Solomon Kana u kombinaciji s mračnim dobom u kojem se mijesaju kršćanstvo i čarobnjaštvo nesumnjivo i u XXI. stoljeću imaju svoju publiku.

Leon RIZMAUL

SA-9 GASKIN

SA-9 GASKIN je protuzrakoplovni sustav kratkog dometa. Namijenjen je za gađanje letjelica na manjim visinama i u stabilnim meteo uvjetima.

Naoružan je 30 kilograma teškom raketom Strela-1. Raketa je 1,8 metara

duga, promjera 0,12 metara s rasponom krila 0,375 metara. Izvorna inačica, Strela-1 je poznata je kao 9M31 (SA-9A GASKIN Mod 0).

TT obilježja

Dužina vozila: 5,8 m
Širina vozila: 2,4 m
Visina vozila: 2,3 m
Maksimalna brzina: po cesti 100 km/h, po vodi 10 km/h
Pogon: 4 x 4
Posada: 3

Sustav je smješten na podvozu vozila BRDM-2 TEL(Transporter-Erector-Launcher) s normalnom kupolom. BRDM-2 (u prijevodu Borbeno izvidničko vozilo) je vozilo sovjetske proizvodnje. Sam lanser sastoji se od četiri kontejnera s raketama spremnim za lansiranje. Dok je u pokretu, lanser se spušta tako da bude paralelan s vozilom da bi se smanjila ukupna visina.

Sustav se rabio od sedamdesetih godina prošlog stoljeća.

Raketa 9M31M – Strela 1M TT obilježja:

Kalibr: 120 mm
Duljina rakete: 1803 mm
Raspon krila: 360 mm
Masa rakete: 30,5 kg
Masa rakete s kontejnerom i sandukom: 95 kg
Masa bojne glave: 2,75 kg
Masa eksplozivnog punjenja: 1 kg
Horizontalni domet: do 4200 m
Horizontalni domet u parametru: 0 - 3000 m
Visina leta gađanih ciljeva: 30 - 3500 m
Srednja brzina leta rakete: 500 m/s
Brzina leta gađanih ciljeva (dol/odl): dol = 310 m/s
odl = 220 m/s
Zona ograničenja ispaljenja prema suncu: + 250
Napon vlastite mreže rakete: 27 V
Vrijeme bojne spremnosti: 6 s
Upaljač: udarni i blizinski
Tip GSN: pasivna, uskopojasna, optička, žiroskopska

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vasic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2011.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.qsl.net/g4bx

web info

Evo nečega i za veziste! Vjerovali ili ne, u Kidderminsteru u Engleskoj postoji **virtualni Vojni bežični muzej**. Riječ je o entuzijastičnom projektu Bena Nocka, koji skuplja vojne uređaje za bežičnu komunikaciju još od 80-ih godina prošlog stoljeća. Kolekcija je "virtualna" jer Nock još nema otvoreni stalni izložbeni prostor, no čini se da ozbiljno radi na tom projektu. Zasad, predlažemo vam da posjetite www.qsl.net/g4bx i virtualno obidete njegovu impresivnu i rijetku kolekciju uređaja. Što više, vi koji se stvarno razumijete u vojnu bežičnu komunikaciju, pozvani ste da s Nockom razmijenite iskustva, ili da mu ponudite kakav uređaj.

D. VLAHOVIĆ

www.hrvatski-vojnik.hr